Published and distributed under permit No. 208 authorized by the Act of Oct. 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By order of the president, A. S. Burleson, Postmaster General.

Največji slovenski tednik v Združenih državah

Izhaja vsako sredo.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.96
Za nečlane.....$1.50
Za inozemstvo.....$2.00

NASLOV uredništva in upravništva:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Telefon: Canal 2487

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

Subscription price:
For members, yearly..$0.96
For nonmembers.....$1.50
Foreign Countries....$2.00

OFFICE OF PUBLICATION:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Telephone: Canal 2487

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 44—Štev. 44. Chicago, Ill., 5. novembra (November) 1919. Leto V. Volume V.

V BLAGOHOTNO UVAŽEVANJE!

Ker so gospodarske razmere v Jugoslaviji še vedno zamotane, ali neurejene, ker postaja valutno vprašanje zunaj vedno bolj in bolj akutno, radi tega svetujem vsem ameriškim Slovencem, da nikar ne pošiljajte večjih zneskov svojcem v staro domovino. Pošljite jim le neobhodno potrebne svote in držite denar rajši pri sebi, ali v ameriških bankah.

Pred kratkem sem dobil tozadevno poročilo od nekega velikega denarnega zavoda v New Yorku, ki sploh večjih denarnih pošiljatev ne sprejema. Vsakdo, ki pošlje sedaj denarje v staro domovino, dela to na svojo lastno odgovornost; banke nočejo garantirati, da bo denar točno izplačar naslovljencu.

Bodite torej cenjeni rojaki in rojakinje v tem zelo previdni, kar bo v Vašo lastno korist, in pošiljajte kolikor mogoče nizke, ali male svote svojcem v domovino.

Josip Zalar.

FILIP GORUP, VEČLETNI UREDNIK "A. S." UMRL.

In zopet je ugrabila kruta smrt jednega izmed naših tovarišev! Filip-a Gorup-a, večletnega urednika, "Amer. Slovenca" ni več med živimi! Minuli pondeljek, dne 3. t. m. zjutraj ga je v bolnišnici sv. Jožefa v Jolietu smrt rešila hudega in dolgotrajnega trpljenja. Kaj je najhujše izmed najhujših bolezni, to je pokojni Filip Gorup v polni meri skusil; razjedajoči rak v grlu mu je odvzel zadnjo dni celo glas, da ni mogel goveriti. Šele pred nekaj tedni je pisal uredniku našega lista sledeče: "Sem največji revež. Čakam že dolgo rešiteljice — smrti, ki mi bo za vekno olajšala mučno trpljenje."

Pokojni Filip Gorup je spadal v vrsto pijonirjev na ameriškem slovenskem časnikarskem polju. Težavno službo urednika pri "A. S." je opravljal, že od l. 1903, ali celih 16 let. Sprva je bil le pomožni urednik, a po smrti pok. župnika John Kranje-a, je pa prevzel on ta posel. Dasiravno ga je zadnji čas bolezen že hudo mučila, je vstrajal do skrajne sile pri svojem delu. Od jutra do večera je čepel v pisarni, ne zmeneč se za burni svet. Njegova vodilna gesla so bila: red, točnost in molčečnost. Pokojnik ni nikdar ljubil velike, skupne družbe, tako se tudi ni nikdar mešal v višjo politiko, ali kako strankarstvo. Kot veščak je pa znal tudi svoj list pisati in urejevati v tako lepi in fini slovenščini, kot malo kdo drugi.

Jolietska slovenska naselbina bo pok. Filip Gorupa gotovo pogrešala, ker je tekom tolikih let veliko koristnega zanjo storil, bodisi že s peresom, pa tudi v dejanju. Koliko slovenskih dramatičnih prestav je on naštudiral in vodil! — V "A. S." smo tu in tam čitali tudi kak njegov pesniški proizvod pod imenom "Kajtimir."

Pokojni Filip Gorup je bil samec, star okrog 53 let. Rodil se je v Slavini na Notranjskem, v vasi odkoder prihaja občeznana Gorupova družina. Tu v Chicagu zapušča brata Karola, potovalnega zastopnika tvrdke Jos. Triner, Co. dalje v Reki enega brata; eno sestro na Dunaju, eno pa v Ljubljani. Njegov pok. stric največji slovenski mecen in večkratni milijonar, ter veletržec v Reki Josip Gorup je navduševal pogostokrat svojega nečaka Filipa, da je dovršil gimnazijo, nakar je obiskal nekaj tečajev na dunajski univerzi. Posvetiti se je hotel profesorjem klasičnih jezikov. Ker pa je imel zadnji čas pok. Filip Gorup nekaj zaprek je obesil študije na klinin se podal za srečo v — Ameriko. Kako mu je bila tukaj sreča mila, smo pravkar navedli.

V kolikor smo osebno poznali nepozabnega Filipa G. moramo reči, da je bil pokojnik odkritega in blagega značaja, pred vsem pa narodnjak z dušo in telesom. Kot urednik je stal vedno na pravem mestu, da je rad hvalil, kar je bilo hvale vredno, grajal je pa tudi, kar je smatral za grajevredno. Bil je tudi velik prijatelj jugoslovanske misli.

Dragi nam Filip! Danes, ko pišemo te vrstice ležiš na mrtvaškem odru. Tvoje pero, katero si tako spretno sukal toliko let počiva, kajti smrt ti je prste desnice oblila z svojo bledo barvo. Kar si želel — rešitve mučnega trpljenja, — to si dosegel. Zdaj boš pa počival za vedno v onem mirnem kotičku posvečene zemlje, kjer strasti več ne bučí vihar". To je "tolažba in plačilo" vsakega zemeljskega trpina.

Počivaj sladko in mirno v zemlji, kamor si prišel iskat srečo. Bodi ti ohranjen najblažji spomin!

Ivan Zupan,
Urednik Glasila K. S. K. Jednote.

VELIKA STAVKA PREMOGARJEV.

Dne 1. t. m. je ostavilo delo nad 400,000 unijskih premogarjev. Razna poročila o stavki.

Kakor napovedano in pričakovano, se je pričela 1. t. m. širom držav splošna stavka premogarjev, ki kopljejo mehak premog. Iz raznih krajev se poroča, da je ostavilo delo nad 400,000 premogarjev ker jim razne družbe niso hotele dovoliti zahtevanega priboljška plače.

Prvi dan stavke je potekel povsem mirno in v redu; od nikoder ni bilo čuti o kakih izgredih in nemirih.

Dasiravno je izdala zvezna vlada že zadnjo minuto prepoved stavke, se velika armada organiziranih premogarjev na isto ni ozirala. Začasni predsednik Narodne premogarske unije, Lewis je k tej prepovedi pripomnil, da je vse že prepozno. Rekel je tudi, da je taka prepoved protiustavna, ali da ne sme nobena sila komu prepovedovati stavke.

Iz Indianapolis, Ind. gl. stana premogarskega stavkarskega gibanja se poroča, da je v naslednjih 22 državah nad 4000,000 premogarjev na stavki, kakor sledi:

Alabama	15,000	Montana	4,000
Arkansas	4,000	N. Mexico	4,000
Colorado	5,000	Ohio	40,000
Illinois	80,000	Oklahoma	7,000
Indiana	25,000	Tennessee	2,000
Iowa	14,000	Pennsylvania	100,000
Kansas	13,000	Texas	2,500
Kentucky	13,000	Utah	1,000
Maryland	4,000	Washington	6,000
Michigan	2,400	W. Virginia	42,000
Missouri	2,000	Wyoming	8,000

Izjava Gompersa.

New York, 3. novembra. — Samuel Gompers, predsednik Ameriške delavske federacije (A. F. of L.) izjavlja, da on ni priporočal poravnave premogarske stavke. Pri tem je Gompers obljubil od strani svoje unije vsestransko pomoč premogarjem v tej veliki stavki.

Vesti iz Washingtona v zadevi stavke.

Washington, D. C. 2. novembra. — Poroča se, da je danes delavski tajnik brzojavil v Cleveland, O., kjer se vrši konferenca zastopnikov premogarskih družb in operatorjev. V tej brzojavki je tajnik Wilson priporočil, da naj se določi takojšen sestanek z zastopniki stavkarjev v svrho dosege sporazuma.

Washington, D. C. 2. nov. — Generalni zvezni pravdnik Palmer je poslal vsem pravdnikom širom držav navodilo, kako se imajo ravnati v sedanji stavki premogarjev. Vsak nemir, ali izgred v jer zadevi mora biti takoj naznanjen delavskemu tajniku.

Danes je vojni department odredil in določil general Leonard Wood-a, poveljnika centralnega armadnega departmenta, da lahko vporabi 14. kavalerijski polk v slučaju da pride v državi Colorado do resnih stavkarskih nemirov.

Vojni department je dalje določil gotovo število posadke v Virginijo, Wyoming in Tennessee v svrho vzdrževanja reda v tamošnjih premogarskih krajih.

Washington, D. C. 3. nov. — Predsednik Wilson, ki je že do cela okreval namerava danes, ali jutri z druženimi močmi nastopiti v svrho ugodnega poravnanja velike premogarske stavke. Pozval bo namreč k sebi zastopnike stavkarjev in operatorjev in bo kot posredovalec skušal doseči sporazum.

Vlada določila ceno premoga.

Washington, D. C. 31. oktobra. — Danes je predsednik Wilson podpisal uradno določbo glede maksimalnih cen mehkega premoga. Cene za tono, te vrste premoga so različne, od $2.60 do $4.60 na mestu, oziroma pri vhodu premogovnika.

Te cene so razdeljene po državah kakor sledi: Alabama od $2.45 do $4.35; Colorado $1.60 do $4.60; Illinois (najnižja cena) $2.05; Kentucky $2.30—$4.50; Ohio $2.65—$3.65; Pennsylvania 3.25 do $3.65; Tenn. $2.75—$4.50; W. Va. $2.45 do $3.00 in Virginia od 2.10 do $3.90. Te cene se razlikujejo po vrsti, ali kakovosti premoga.

Kurilna administracija bo tudi tekočo zimo poslovala pod načelništvom administratorja Garfielda vsled tega, da ne bodo konsumenti preveč oškodovani. Mr. Garfield bode še zanaprej skrbel in nadzoroval produkcijo, pošiljatev in distribucijo premoga kot v vojnem času.

Glasovanje za splošno stavko v Penna.

Pittsburgh, Pa. 2. nov. — Na tu se vršeči izvanredni konvenciji organizacijo Penna Fed. of Labor je bila z velikim navdušenjem sprejeta resolucija za splošno stavko vsega organiziranega delavstva v tej državi. Ta stavka naj bi bila vprizorjena v svrho dosege konstitucijonalnih pravic: za ohranitev svobode govora, tiska in svobodnega zborovanja med organiziranimi delavskimi sloji. Za to resolucijo je glasovalo 506 delegatov, proti pa 2.

Pred veliko stavko železničarjev.

Washington, D. C. 2. nov. Strokovna zveza lokomotivnih inženirjev, ki šteje okrog 85,000 članov priporoča industrijalni komisiji, da naj odredi takoj sestanek njenih zastopnikov v Washingtonu vsled sedanjega resnega položaja med organiziranim delavstvom.

Označena strokovna zveza dalje strogo obsoja umešavanje vlade stavkarske razmere. Vlada Združenih držav ni imela nikake pravice prepovedovati premogarjem stavko. Vsakdo smatra, da je bil ta korak storjen v prilog premogarskih baronov. Zaeno je ta organizacija izjavila, da bodo tudi lokomotivni inženirji započeli s stavko iz simpatije do premogarjev.

THIRD
RED CROSS
ROLL CALL

November 2 to 11, 1919

Time to Re-Join

Sladkor bo pod državno kontrolo.

Washington, D. C. 3. novembra. — Danes se je v senatni zbornici razpravljalo o visoki draginji in splošnem pomanjkanju sladkorja. Senator McNary iz Oregona je izdelal zakonski načrt, da naj ostane dobava sladkorja še za leto 1920 pod državno kontrolo. Tozadevni odsek naj bo takoj stopil v dotiko s kubansko vlado, za nakup več milijonov ton kubanskega trsnega sladkorja, da ga ne bo zopet Kitajska pokupila, kot se je to nedavno pripetilo.

Ratifikacije mirovne pogodbe.

Washington, D. C. 3. novembra. — Danes pride na dnevni red v senatni zbornici zelo važna točka, v zadevi ratifikacije, ali odobritve mirovne pogodbe z Nemčijo. Določilo se bo namreč dan končnega glasovanja te točke. Večina senatorjev želi, da bi bilo sedanje kongresno zasedanje odgodeno saj 15. tekočega meseca, da bi imeli na ta način kongresniki ter senatorji 2 tedna odmora pred ponovnim rednim zasedanjem, pričenšim se meseca decembra.

Senator Lodge pravi, da bo skušal staviti mirovno ratifikacijo dne 12. novembra na dnevni red.

Predsednik Wilson odklanja predsedništvo Lige narodov.

London, 2. novembra. — Ženevski dopisnik tukajšnjega lista "Daily News" poroča iz zanesljivega vira, da predsednik Wilson ne bo prevzel načelništva, ozir. predsedništva Lige narodov. Namesto sebe priporoča za ta važen urad belgijskega zunanjega ministra Pavel Hymansa.

Belgijski vladar se vrača domov.

New York, N. Y. 1. nov. — Belgijski kralj Albert, njegova žena in prestolonaslednik so se danes vkrcali na parnik "George Washington," ki že pluje preko vode.

Takoj zatem, ko je bil parnik na visokem morju, je poslal kralj Albert brezžično poslovilno brzojavko predsedniku Wilsonu; v drugi brzojavki se je pa zahvalil vsemu ameriškemu ljudstvu, naši armadi ter mornarici za pomoč, katero je Belgija dobila iz Amerike. Predno se je podal belgijski kralj proti newyorškemu pristanišču, je obiskal še predsednika Wilsona v Washingtonu; tako je pred nekaj dnevi tudi osebno pozdravil senatorje v zborници.

Paketna pošta za avstrijsko republiko.

Drugi pomožni generalni poštar v Washingtonu je izdal dne 23. oktobra t. l. naredbo, da se lahko pošilja do enajst funtov težke zavitke v vse kraje nove avstrijske republike in sicer na Gornje Avstrijsko, na Spodnje Avstrijsko, v Gornjo Štajersko, Koroško (pridelјene pase avstrijske republike) v Solnograško, v Severno Tirolsko, Predarelsko in v kneževino Lichtenstein. Poštnina za en funt znaša 12 centov; zavitke se tudi lahko registrira.

Kdor izmed rojakov ima kakega sorodnika ali znanca, živečega v avstrijski republiki, mu sedaj lahko pošlje po 11 funtov težke zavitke po pošti.

Opozarjamo pa rojake, da paketna pošta z Jugoslavijo še ni odprta. Res se nam zdi nad vse čudno, da smo v tem oziru Jugoslovani zadnji. Ali ne more osrednja vlada v Belgradu s posredovanjem tuk. poslaništva ničesar ukreniti in doseči?

Poštna zveza s Srbijo prekinjena.

Uradno se nam poroča, da je poštna zveza med Združenimi državami in Srbijo prekinjena. Iz Amerike se torej more poslati pisma, naslovljenega v Srbijo.

Pred nekaj dnevi je poročal nek tukajšnji slovenski dnevnik ravno nasprotno, kar pa ne odgovarja resnici. Mi smo prejeli iz Washingtona naznanilo, da ameriška pošta ne sprejema (will not be accepted) pisem, dopisnic, tiskovin, vzorcev blaga in druge stvari določene z Srbijo.

Toliko v blagohotno pojasnilo in uvaževanje.

Miš povzročila smrt 7 osebam.

Hamburg, Ark. 1. nov. — Sinoči se je pripetila v tukajšnjem mestu čudna nesreča, koje povzročiteljica je bila mala miška, ki je splašila nekega konja v prevoznem čolnu sredi vode. Konj je potegnil na kraj čolna, da se je isti močno nagnil. Vseh 7 oseb v čolnu je pri tem utonilo.

Primerna kazen za bogokletneža.

Država Maine je menda edina država naše Unije, kjer je bogokletstvo postavno prepovedano. Žal, da te postave ne priznava tudi naša država Illinois. Koliko bivših urednikov bogokletnega lista "G. S." bi že danes sedelo v zaporu!

V mestecu South Paris, Me., je stal dne 27. oktobra t. l. pred najvišjim sodiščem Litvinec, socialist Mihael Moseckus. Oblasti so ga tirale na zagovor, ker je na nekem shodu v Rumfordu javno zasmehoval in klel Boga, dalje je smešil križanje našega Odrešenika in Presv. Trojico.

Za to bogokletno početje mu je najvišje državno sodišče prisodilo dveletno državno ječo.

Naravno, da je vložil ta bogokletni Litvinec priziv, vsled česar so ga stavile oblasti pod $1500 varščine.

Slava Habsburžanov pada.

Z Dunaja poročajo, da se je več članov bivše cesarske rodovine odpovedalo svoji "visoki" časti. Opustili so svoje bivše aristokratične naslove "Njega Visočanstvo nadvojvoda", i. t. d. ter so postali priprosti državljani sedanje avstrijske republike. Med temi so bili sledeči: Bivši nadvojvoda Franc Salvator, zet bivšega pok. cesarja Fran Josipa; vsi njegovi trije sinovi in tri hčere; bivši nadvojvoda Peter Ferdinand; nadvojvodinja Alice toskanska in nadvojvodinja Marija Terezija.

Ker je narodna zbornica to odpoved odobrila, bodo vsi označeni bivši cesarski sorodniki lahko obdržali vsa svoja posestva in privatna imetja, kar se nam ne zdi nikakor umestno. Velikansko premoženje teh nadvojvod naj bi vlada zaplenila ter porazdelila med številne reveže na Dunaju.

Splošna ženska volilna pravica.

Zadnja država, ki je odobrila ustavno določbo o splošni ženski volilni pravici je bila država Utah. Označena postava je bila sprejeta dne 30. septembra t. l.

Dosedaj je to postavo že vdobrilo 19 državnih legislatur; da bo pravomočna in splošno veljavna, mora to postavo sprejeti še 17 držav. V Marylandu, Kentucky in New Jersey državi pride ta točka na splošno volitev letos meseca novembra.

AMERIKANCI NA KAJZERJEVEM PRESTOLU IN V KAJZERJEVI LOŽI.

Nedavno smo videli v nekem chikaškem angleškem dnevniku nad vse zanimivo sliko, ki nam znači padec kajzerjeve slave. Ta slika, katero smo obesili v našem uredniškem uradu pod sliko preds. Wilsona nam kaže dva ameriška vojaka (sarženta), ki prav zadovoljno sedita ne bivšem prestolu v cesarski palači v Poznanju blizo Berlina. Eden izmed teh dveh vojakov kadi prav na plebejski način dolgo smodko držeč eno koleno na drugem. Njegov tovariš se mu pa ob strani zadovoljno smehlja. Kaj pa tudi ne? — Ameriška vojaka sedeča na prestolu bivšega kajzerja v Poznanju dne 15. marca leta 1919. —

Ne samo kajzerjev prestol je zadela ta usoda, ampak tudi kajzerjevo ložo v bivši kraljevi, sedaj narodni operi v Berlinu.

Amerikanci si gotovo ne morejo privoščiti doma tako cenene zabave v kakem operpem gledališču, kakor pa dandanes v Berlinu. Za 15 centov ameriške veljave imajo že lahko sedež na 4. balkonu tega gledališča. Sedež v bivši kajzerjevi loži pa stane 97c. Kdor plača to svoto, se lahko zabava na ravno istem mehkem stolu, kjer je še pred letom dni sedel bivši nemški cesar.

Umestna zapuščina Hindenburgu.

Generalni državni pravdnik Palmer, ki je bil za časa vojne oskrbnik in varih imetja tukajšnjih tujerodcev pripoveduje izza časa svoje službe sledečo mično dogodbico:

V državi Colorado je umrla neka učiteljica, velika prijateljica Nemcev, osobito pa bivšega nemškega generala Hindenbuga. V svoji oporoki je določila $10.000 generalu Hindenburgu.

Palmer je vporabil to svoto za posojilo zmage. Nakupil je z denarjem večjo množino šrapnel in smodnika. To dedščino so naši ameriški vojaki poslali s pomočjo topov na naslov v glavni stan generala Hindenburga, ki se je nepričakovane dedščine "iz Amerike" tako prestrašil, da je zbežal.

Pomanjkanje obleke na Ruskem.

Nedavno je prispel v Pariz major G. M. Towse, prideljen Rdečemu križu, ki deluje v južni Rusiji v okolici Črnega morja.

Major Towse je pripovedoval časnikarskim poročevalcem, da priprosto ljudstvo na Ruskem v gotovih krajih sploh ne nosi nikake obleke, ampak se pokriva s sešitim drevesnim listjem in travo. Tekom poletja je ta Adamova obleka še prikladna; a kaj bo počelo nesrečno rusko ljudstvo zopet na zimo brez tople obleke? Pa pravijo, da bo boljševizem osrečil Rusijo?!

ŠE JE PRILIKA.

Sprejemanje zabojev se zaključi tekoči teden.

Rojak Ivan Gottlieb, zastopnik American Relief Shipment-a za Chicago in bližnjo okolico nas je naprosil, da naj objavimo sledeče:

Tekoči teden je zadnji teden za sprejemanje zabojev, namenjenih svojcem v domovini kot božično darilo. Zaboje se sprejema vsak dan zvečer, v četrtek in soboto pa ves dan. Ta dva dneva naj pošljejo ali pripeljejo odpošiljalci zaboje kolikor mogoče zgodaj po dnevu. Zadnji dan sprejemanja je sobota dne 8. novembra.

Kedor želi zvečer pri sprejemanju zabojev prostovoljno pomagati, naj se zglasi pri Mr. Gottliebu na 1821 W. 22 Str.

DRUŠTVENA NAZNANILA IN DOPISI.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Petra in Pavla št. 91. K. S. K. J. v Rankin, Pa.

S tem se uradno naznanja vsem članom našega društva sledeče:

Na zadnji seji je bilo zaključeno po društvenem odboru že potem, ko se je že večina članov razšlo, da se pozove potom "Glasila" vse člane k prihodnji seji dne 16. novembra. To pa iz vzroka, ker je bila na zadnji seji neka točka društvu predložena in je ostala nerešena.

Vsled tega pozivamo vse člane, da naj se zanesljivo udeleže prihodnje mesečne seje dne 16. novembra, kajti ta zadeva je taka, da iste ne more rešiti samo 10—15 navzočih članov. Pričakujemo torej od vsakega člana, da se bo odzval temu pozivu, ker je ista stvar važna za društvo.

S sobratskim pozdravom do vseh članov in članic.

Odbor.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Jožefa št. 110 K. S. K. J. v Barberton, Ohio.

Tem potom naznanjam vsem tistim članom, ki se niso vdeležili zadnje redne seje, da se je sklenilo, da priredi naše društvo svojo veselico in sicer dne 27. novembra t. l. na Zahvalni dan (Thanksgiving Day.)

Vse posebnosti glede veselice se bo sklenilo na prihodnji mesečni seji dne 16. novembra. Vabljeni ste torej vsi člani, da se v polnem številu vdeležite prihodnje seje, da nam bo lažje kaj koristnega urediti.

Upajoč da se boste odzvali temu povabilu, ali, da bo prišel sleherni član na sejo ostajam

z bratskim pozdravom vdani

Josip Lekšan, tajnik.

Joliet, Ill.

Gospod urednik:—

Dovolite mi malo prostora v nešem cenjenem "Glasilu". Danes imam poročati samo žalostne novice, ker naše življenje je v resnici dolina solza in trpljenja.

Obhajal sem 28. oktobra t. l. svoj 52. godovni dan; toda namesto veselja, prejel sem omenjeni dan nad vse žalostno novico iz domovine, da mi je 2. oktobra t. l. umrla moja nepozabna mati Marija Šetina, rojena Koder, do dolgi in mučni bolezni v 88. letu svoje starosti. Pokojnica je bila rojena l. 1832 v Vižmarjih, občina Šent Vid nad Ljubljano. Poročila se je l. 1856 z g. Simon Šetina, kamnosekom iz Kamnegorice, v že gori omenjeni občini.

Moj oče je bil 7 let vojak in se je udeležil raznih bitk na Laškem l. 1848—49 pod vojskovodjem Radecekijem. Iz vojske se je zmagoslavno vrnil zopet v svoj rojstni kraj l. 1851, kjer je umrl l. 1887 v 66. letu svoje dobe.

Omenjeni stariši so vzgojili pet otrok, a trije mlajši so pa že umrli v nežni mladosti. Rajnka moja mati so bili vdova 32 let in so v tem času doživeli marsikatero bridko preskušnjo, posebno pa v minuli svetovni vojni, ki je že silovito in priletno mater tako oslabela, da so morali dalj časa ostati v postelji, iz katere niso več vstali in so 2. oktobra t. l. po hudem trpljenju zapustili to solzno dolino.

Zadnjič sem dobil poročilo, da so s solzami veselja prejeli darila, katera sem poslal pri prvi pošiljatvi zobojev; a sedaj sem jih hotel za Božič zopet razveseliti, toda mati tega niso dočakali, ker so se prej preselili v boljše življenje.

Draga in nepozabna mi mati! Za Vaš trud in trpljenje naj Vam poplača dobri Bog. Počivajte mirno v kraju, kjer ni težav in ne nadlog. Nebeško solnce naj Vam sije in večna luč naj Vam gori. — Saj onkraj groba se bomo zopet združili!

Žalujoči sin **Simon.**

Op. ured.: Naše iskreno sožalje!

Joliet, Ill.

Grozna nesreča je zadela našega rojaka in društvenega sobrata Martina Jakše, ko je zadel Rock Island osebni vlak v tovorni avto, ki ga je vozil M. Jakše v Rockdale. Bil je na mestu usmrčen. Pokojnik je bil star 53 let in član več društev. Tu zapušča žalujočo soprogo, dva sina in dve hčeri.

Komaj smo pokopali pokojnega Martina Jakše na slovensko pokopališče ob navzočnosti številnih društvenih članov, sorodnikov in prijateljev, že je isti dan, 28. oktobra, nemila smrt pretrgala nit življenja zopet enemu izmed naših društvenih sobratov: George Sišul, v najlepši moški dobi 27 let. Pokojnik je bolehal samo par tednov; bil je približno 2 leti član našega društva sv. Frančiška Sal., št. 29, K. S. K. J. — Rojen je bil v selu Jablan, pri Vrbovskem na Hrvaškem. Tu zapušča žalujočo soprogo in devet mesecev staro hčerko. Pogreb se je vršil dne 31. oktobra iz hiše žalosti na hrvaško pokopališče, ob obilni udeležbi društvenih članov, sorodnikov in prijateljev. Bodi obema pokojnikoma lahka tuja zemlja! Iskrene sožalje sorodnikom. Svetila jima večna luč! —

Preglobokа ni gomila,
Previsok ni sveti raj;
Da združitve zlati časi
Ne bi mogli več nazaj!

Dragi rojaki in rojakinje širom Združenih držav! Tukaj Vam je zopet jasen dokaz, kako potrebna so podporna društva Jednote. Mnogo članov(ic) je nepremišljeno odstopilo zadnji čas od naše podporne matere K. S. K. J. radi $1.00 posebne doklade, ki se bo pa vse v par mesecih uravnalo, da bomo prišli zopet na stari red. Premislite, in trezno prevdarite, kako pomoto ste s tem storili sami sebi v škodo. Posnemajte zgled teh obeh rojakov, ki se nista vstrašila posebnega asesmenta in sta ostala zvesta člana društva ter Jednote, nevedoč, da jih bo kruta smrt tako hitro pobrala.

Pomislite, koliko solza je že utrla naša dobra mati K. S. K. J., ker ona nam vedno rada priskoči na pomoč v najtežjih urah tega zemeljskega življenja. Pridružite se nam zopet in uredite zamujeno, kajti nihče ne ve, kje ga čaka nesreča.

Pozdravljam vse cenj. rojake in rojakinje širom naše nove domovine, z željo, da bi vsi zavedni katoliški amer. Slovenci spadali pod okrilje naše slavne matere K. S. K. Jednote!

Simon Šetina, kamnosek,
član dr. sv. Fr. Sal. št. 29.

So. Chicago, Ill.

Sobrat urednik:—

Ker se noče nihče oglasiti iz naše naselbine, osobito v tej veliki borbi, upam, da boste obelodanili te moje vrstice.

V borbi za kruh, ali v tem velikem jeklarskem štrajku se držimo prav dobro ramo ob rami, brat za brata, ker se držimo tega gesla. Žal, da imamo tudi tukaj nekaj tistih malovrednežev, ki kradejo kruh nam in našim otrokom; to so stavkokazi (skebi), ker držijo s kapitalisti. Res, žalosten je pogled na takega človeka, ki hodi ves preplašen za časa stavke v fabriko. Tak izdajalec ti še v obraz ne bo pogledal, ker ga je sram in ker se zaveda, da krade kruh svojim sotrpinom in njih družinam. Sramota za take izdajalce! Sramota za celo naselbino. Pa kaj hočemo? Vsepovsod je najti ljuliko in plevel med pšenico! — Njih imena za enkrat še ne bom objavil, saj pride kmalu zanje odločilna ura, dan plačila, spoznanja in ura kesanja. Pa tedaj bo že prepozno! Na take delavske Iškarijote kričijo že otroci javno po cestah: "izdajalci", "skebi". Ali ni to očitna sramota zanje. — Čemu ne stopite v naše vrste in nam ne pomagate pri pridobitvi naše jeklarske stavke? — Mi vstajamo in vstrajamo, ali Vas je pa sram. In tako se bomo držali do konca, do zmage.

Omenjam tudi, da navzlic velike naše stavke, napredujemo v vsem, bodisi v društvenem ali verskem oziru.

Dne 26. oktobra, na nedeljo zvečer ob pol 8. pri smo imeli v naši domači cerkvi sv. Jurija lepo in redko slavnost, povodom blagoslovljenja velike krasnega lestenca (lusterja). Navzoča sta bila dva tuja gospoda: Rev. Judnič iz East Chicage in Rev. Teržič, hrvatski župnik iz So. Chicage in pa naš domači župnik Rev. A. Sojar.

Hvala vsem gospodom za udeležbo, osobito pa Rev. Judniču za tako krasen govor pri tej slavnosti, katere ne bomo iz lepa pozabili. Slavnost se je vršila ob milodonečem potrkavanju v zvoniku in krasnem petju na koru. Hvala vsem, ki so pri tem sodelovali. Hvala pa tudi vsem nabiralcem in darovalcem za nabavo novega lestenca, ki bo pričal še pozna leta na gorečnost faranov do cerkve sv. Jurija iz leta 1919.

Pri nas se sedaj marljivo pripravljamo na sv. birmo, ki se bo vršila dne 30. novembra t. l. osobito g. župnik ima dosti truda, pa tudi mladina in boterčki.

K sklepu pozdravljam vse slovenske stavkarje širom Amerike ter jim kličem: Vstrajajmo in bogimo možje na mestu, dokler ne zmagamo!

Frank Gorenz.

ROJAKOM V CANONSBURG, PA. IN OKOLICI.

Slovenski misijon bode v cerkvi Sv. Patrika v Canonsburg od 11. — 16 novembra. Začetek sv. misijona bode v torek 11. novembra zvečer ob 7. uri, kjer se bode oznanil ves nadaljni vspored.

Vsaki večer in vsako jutro bodo primerni govori.

Sv. misijon se bode končal v nedeljo dne 16. novembra popoldne.

Vsi rojaki iz Canonsburga, Alexandria, Houstona in okolice, se uljudno vabijo, da se poslužijo te lepe prilike in se udeleže sv. misijona, ki bode prvič v naši naselbini.

Pismo iz stare domovine.

Rojakinja Marija Komlanc v So. Chicago, Ill., je prejela od svoje matere Marije Klemenc iz Jakovice št. 22, P. Planina pri Rakeku (okupirano ozemlje) sledeče pismo:

Jakovica, dne 8. sept. 1919.

Draga mi hči:—

Jaz, tvoja ljubljena mati ti pišem in najprej pošiljam mnogo pozdravov tebi in vsi tvoji družini. Želim Vam zdravje, blagoslov in mir.

Tvoje pismo od 6. julija t. l. sem dobila. Zdrave smo z Ivanko (hčerjo). Še dobro, da moremo sami delati. Seveda jaz težko delam vsled starosti, pa moram. Najhujše mi je, ker ni miru in ne počitka, ker imamo vedno dosti italijanskih vojakov. Tekom 5 let prej so bili naši, zadnjih 9 mesecev pa laški. S temi je velika sitnost pa tudi nevarnost in požar nam vedno obeta. Dne 22. avgusta je pogorel Gabernov kozolec, poln sena in žita; vse je šlo v pepel; zažgali so ga vojaki ali iz zlobnosti, ali pa iz neprevidnosti. Našo hišo smo morali pridno polivati, da se tudi ni vnela.

Vprašaš me, če je hudo učeno? — Vedi, da koder vojska hodi, vse uniči, njive in vrte. — Sadja imamo letos malo. — Veš, dosti hudih časov sem prestala, ni vem pa, če bom še to (italijansko okupacijo?), ker ni ne kraja ne konca, pa ga tudi ne bo. Pa še mi, ki smo ravno na meji. — Omenim ti tudi, da so imeli našo cerkev sv. Mihaela vojaki za kosarno, ker so notri živeli in spali.

Pri nas je sedaj tudi radi tega žalostno, ker nimamo zvonov; pobrali so jih še naši vojaki po celi planinski fari: Na Britofu, na Planini, v Gočercah in pri sv. Roku. Žalostno je, ko človek umre in je pri pogrebu vse tiho. Meni že ne bo zvonilo. Naši pokojni Franci je še lepo zvonilo, ko so jo nesli fantje k zadnjemu počitku. Blagor ji, ker je že prestala težave sveta.

Drugega ti ne vem kaj pisati, kakor to, da pri nas je še vedno vojska. Ne vemo nič, kaj in kako bo z nami, ker je vse zmešano. Vsi jeziki (šprahe) so bili že v naši hiši. Dandanes ni več postave in ne pravice. — — Bog varuj, če se bodo zopet tepli; gorje, gorje nam.

Pozdrav od mene in tvoje sestre Ivane.

Marija Klemenc.

Listnica uredništva.

"Nekdo?" alias: Anton Antonov, Zvonko Novakovič, bivši urednik raznih in tudi že pokojnih ameriških slovenskih listov; bivši urednik bogokletnega lista "Glas Svobode" in sedanji urednik katol. dvotednika v Jolietu, Ill.

Tudi Vam naj velja znana ameriška prislovica: "Mind your own business!" Čemu dregate in praskate v stvari, ki Vam niso nič mar? Ali so Vam še znani svoječasni napadi na našo "Enoto!" —

Glede tendence našega lista, urejevanja in vsebine istega bo dajal že sam urednik odgovor na pristojnem mestu če bo treba.

Kar se tiče "koritarstva" pri navem listu pa zahvalite Boga, da je sedanji urednik na tem mestu. Ali Vas ni pred leti baš on rešil iz denarne zadrege, ko ste privandrali iz New Yorka v Chicago brez "evenka"? Ali Vam ni urednik "Glasila" iz tega "velikega korita"(??) posodil potrebne svote, da ste lahko odpotovali v Duluth, Minn., k že pokojnemu "Narod Vestniku"? — Zares, dobrota je sirota! — Morda se še kedaj snideto v sličnem slučaju pri tem slavnem koritu? Nollite turbare circulos nostros!

Nagrade K. S. K. J.

NAGRADE V ODRASLEM ODDELKU ZA DRUŠTVA SO:

Prva nagrada $25.00 za pridobitev največ članov do 1. jan. 1920.

Druga nagrada $15.00; tretja pa $10.00. Imena teh društev bodo vpisana v Zlato knjigo K. S. K. Jednote.

Dalje je določena posebna nagrada $2.50, ozir. $5.00 za vsakega člana(ico), ki pridobi tekom leta 5, oziroma 10 novih članov.

Nova, ali posebna nagrada, v veljavi od 1. avgusta dalje je pa še $1 za vsakega novega člana(ico). Ako dobi torej kak član 5 novih članov, bo prejel od KSKJ. $7.50 nagrade v denarju, za 10 pa $15.00, oziroma $1.50 za vsakega. To je že lepa svota, katere Vam ne nudi tudi ne kaka velika angleška podporna organizacija.

NAGRADE V MLADINSKEM ODDELKU:

Prva nagrada za društvo $15.00 za pridobitev največ članov do 1. jan. 1920. Druga $10.00 tretja pa $5.00. Tudi imena teh društev bodo vpisana v Zlato knjigo K. S. K. Jednote.

Dalje dobi vsak tajnik krajevnega društva 10c (deset) za vsakega novega člana: najsiže iste sam privede v društvo, ali kdo drugi. Ta nagrada je malo priznanja za delo tajnika, ki ga ima pri poslovanju Mladinskega oddelka.

Za vstanovitev novih društev so v veljavi tudi še vse stare nagrade.

ALI NAJ SE UČE TUDI HRVATJE IN SRBI SLOVENŠČINE?

Belgrad, 1. septembra.

Da je nam Slovencem potrebno znanje srbohrvaščine, o tem pri nas ni bilo nikoli nobenega dvoma. Tudi pred zlomom Avstrije ne; saj se je poučevala srbohrvaščina obligatno na vseh naših gimnazijah, dokler nam med vojno Avstrija ni tega prepovedala.

Kako pa je obratno: ali naj uče tudi Srbi in Hrvati slovenščino? Odgovor na to vprašanje moramo prepustiti bratom Srbom in Hrvatom, da ukrenejo, kakor se jim zdi prav. To je njihova stvar. Mi si dovoljujemo v vsej skromnosti povedati samo svoje mnenje, kako bi bilo po našem mnenju najbolje.

Mi smo si o tem popolnoma na jasnem, da je za nas znanje srbohrvaščine veliko večjega praktičnega pomena nego za Srbe in Hrvate znanje slovenščine. Iz tega sledi tudi, da je upravičeno, če se goji pri nas srbohrvaščina obširneje nego slovenščina pri Srbih in Hrvatih. Vendar pa trdimo s prepričanjem, da v bodoče ne sme biti izobraženega Srba ali Hrvata, ki bi ne bil zmožen razumeti slovenski in govor, in ki bi ne poznal glavnih del iz slovenskega slovstva, kakor ne sme biti Slovenca, ki bi mu bila jezik in kultura srbohrvaškega plemena tuja. To je v interesu Slovencev.

Poznanje slovenščine je najprej v interesu Srbohrvatov. Vzemimo stvar čisto praktično. Vsi vemo, da večini Srbov in Hrvatov delajo v centralnih uradih slovenske vloge preglavico. Slovenskih vlog bo pa v Belgradu leto že letom več. Kakor je res, da se Slovenec in Hrvat hitro razumeta, ako govorita o stvareh vsakdanje potrebe, tako je gotovo, da Slovenec še davno ne razume vsake hrvaške in srbske knjige, obratno pa še manj. Nobenega razloga nimamo več, da bi to stvar slikali drugačno, kakor je. Poprej se je resnica vsled politične taktike večkrat malo "popravljala". Naša jugoslovanska znanstvena in leposlovna literatura je gotovo dosegla že lepe uspehe, nikakor pa ne trdi nikdo, da nam na obeh poljih ni potrebno razširjenje našega horizonta po literaturi drugih jezikov in plemen. Ali ni prav tako za Hrvata in Srba najnaravnejše, da se seznanite z literaturo Slovencev, kakor je za Slovenca samoposebi umevno, da si najprej razširi svoje obzorje s poznanjem slovstva Srbohrvatov?

Trud, ki bi ga imel Srbohrvat, da se nauči slovenščine toliko, da z lahkoto bere slovenski, je neznaten. Če določijo Srbi in Hrvati slovenščini vsaj nekaj ur v enem ali dveh razredih višje srednje šole, bo postal s tem slovenski jezik učencem vsaj v glavnem domač in zbudilo se jim bo zanimanje za slovensko slovstvo.

Vprašanje nastane, ali je slovensko slovstvo vredno, da ga spoznavajo Srbi in Hrvati. V tem oziru mi brate Srbe in Hrvate samo prosimo, naj ne sodijo prej, dokler niso spoznali stvari, o kateri sodijo.

Poznanje slovenščine pri Srbohrvatih je dalje tudi v interesu Slovencev. Ne prikrivajo si tega: brez poznanja jezika in slovstva ne bodo Srbi in Hrvati imeli o nas nikoli točne slike; ker del naših velikih mož ne bo nikdo študiral, se bo nehote širila misel, da jih — nimamo. Ali Prešeren, Zupančič, Cankar, Krek i. dr. ne zaslužijo, da postanejo last celega jugoslovanskega naroda? Bratska narода nas brez študiranja našega jezika, naše zgodovine in kulture ne bosta nikdar popolnoma razumela. Zato se nam zdi, da je v eminentnem interesu notranja konsolidacije naše države, če spoznajo tudi Srbohrvati nas Slovence. Če djiak študira jezik in slovstvo narodov, s katerimi ni daleč v tako tesni zvezi, kakor je s Slovenci, se gotovo ne more reči, da bi bil slabo porabljen čas, ki bi se porabil za slovenščino. Obratno: v praktičnem oziru in iz idealnih razlogov bi bil ta čas porabljen najbolje.

Ali se ne goji s tem separatizem, če pričakujemo tudi od Srbov in Hrvatov, da se bodo učili našega jezika? Nikakor ne; vse, kar nas medsebojno zbližuje, služi ujedinjenju, in vse, kar medsebojno poznanja ovira, je separatizem, čeprav ni nameravan.

Nam se zdi, da je bratski čut, ki ga imajo Srbi in Hrvati do Slovencev, zadel sam od sebe pravo: S kakim veseljem so pohitelj srbski maturanti v Slovenijo, da spoznajo naše pleme! In prav tako je med srbski mdijaštvom živa želja, seznaniti se s Slovenci tudi glede jezika in slovstva. Če bi se n. pr. uvedel na kakem srbohrvaškem srednješolskem zavodu pouk v slovenščini fakultativno, bi bilo gotovo število prostovoljnih obiskovalcev veliko. Zato jim tega študija vsaj nikari ne branimo, kakor bi jim bil — škodljiv ali pa nepotreben. Dolžnost, brata spoznavati, je ista pri Srbohrvatu, kakor pri Slovencu.

Ko se je po zlomu Avstrije pri nas poživilo učenje srbohrvaščine, se to nikakor ni zgodilo zgolj iz ultimatičnih razlogov, češ, jaz grem kam na jug v službo, da stopim s Hrvati in Srbi v trgovske zveze. Med obiskovalci naših kurzov za srbohrvaščino jih je bilo tudi mnogo, ki jih je vodila pri tem jugoslovanska narodna zavest in živo občutena potreba po spoznanju bratov; če smo v eni državi in en narod, se moramo med seboj poznati. Prepričani smo, da se bodo tudi med Srbi in Hrvati vedno našli možje, ki bodo enako želeli spoznati brate Slovence. Sedanje razpoloženje zlasti med Srbi nas potrjuje v tej veri. Zato nismo v strahu, kako se bodo Hrvatje in Srbi glede tega vprašanja odločili. V kolikor bodo eventuelni tozadevni sklepi izpeljivi v praksi, to bo seveda odvisno od števila učiteljev, ki bodo na razpolago.

Končno pride še to vprašanje v poštev: ali se s tem, da se uče Srbohrvati slovenščine, ne podaljša življenje slovenskemu jeziku, ki se morebiti temu ali onemu ne zdi potreben. Ali bo kdaj prišel čas, da bo vsa Jugoslavija pisala in morebiti celo govorila srbohravški, in kdaj bo prišel tisti čas, o tem tu ne govorimo. Mi moramo ustaviti vse časopise in vsako izdajanje knjig, ker nimamo ljudi — razen nekaj redkih izjem — ki bi znali srbohrvaški pisati, in tudi ne takih, da bi srbohrvaški tisk popolnoma razumeli. Zenkrat je za dolgo dobo življenje slovenščini popolnoma zagotovljeno in slovenščina bo obstojala čisto brez ozira na to, ali jo berejo tudi Srbohrvati, baš ker bo neobhodno potrebna. In samo to smo hoteli konštatirati, da ne drži ugovor, češ, slovenščini se podaljša življenje, če se je uče Srbi in Hrvati.

Prof. Rešetar je zapisal ob zlomu Avstrije v "Književnem Jugu" lepe besede, da je to samo stvar Slovencev, ali in kako dolgo hočejo ohraniti svoj jezik. In ker smatramo to res za svojo stvar, zato ugovarjamo proti temu, da bi se n. pr. del ogrskih Slovencev proti svoji volji priklopil potom šol itd.) kakemu drugemu narečju kakor onemu, h kateremu hoče sam pripadati. Pravi prijatelji ujedinjenja so po našemu mnenju tisti, ki imajo v sebi dovolj svobodoljubnega duha in takta, da nastopajo proti bratom res bratski in jih ne dražijo z vsiljevanjem stvari, ki niso za notranjo konsolidacijo države neobhodno potrebne.

Rekli smo že, da vsako znanje jezika, ki omogoči človeku, da bere slovstvo tudi v drugih jezikih, mogočno razširi njegovo obzorje in da je za Srba in Hrvata najnaravnejše in najpotrebnejše, če si obzorje razširita s poznanjem slovenščine. S tem izvršujeta tudi akt bratskega zanimanja za Slovence in zato moramo stremljenje srbohrvaške inteligence po poznanju slovenskega jezika, ki se kaže tu in tam, le najtopleje odobravati.

Najbolj zanesljiva podlaga.

Trideset let znači že resno preskušnjo. Trinerjevo ameriško grenko zdravilno vino je bilo vpeljano na trg leta 1890 ter je v tem času prestalo svojo preskušnjo, tako, da uživa dandanes najvišje priznanje in zanesljivost. Izdelovalci tega vina so vedno ravnali po znanem reku Andrej Carnegija: "Preglej in preskusi vse izdelke bolj natančno, kakor to kupec zahteva. Ugled produkcije je zanesljiva podlaga, na kateri moremo zidati." Na tisoče oseb, ki so imele slabi tek, zabasano črevesje, napenjanje, glavobol, nervoznost, i. t.d., priporoča edino le to vino svojim prijateljem. Te že znajo, da jim bo pomagalo. Drugi so se pa zopet prepričali, da je Trinerjeva Angelica grenka tonika izboren pospeševalec energije, da je Trinerjev olajševalec kašlja (Cough Sedative) neprekosno zdravilo proti prehladu in kašlju, da daje Trinerjev Liniment hitro odpomoč pri revmatizmu in nevralgiji. Vaš lekarnar ima vsa ta zdravila v zalogi. — Joseph Triner Company, 1333—43 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

(Copyright by Jos. Triner Co, Chicago, 1919)

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., N. S. PITTSBURGH, PA.

ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1919:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
I. tajnik: Frank Trempus, 5146 Carnegie Ave., Pittsburgh, Pa.
Zastopnik: Jurij Gregurаš, 4517 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Društ. zdravnik: Dr. C. J. Stybr, 365 Lockhart St., N. S. Pittsburgh.

Člani se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000, $500 ali $250. Naše društvo plačuje vsak dan en dolar, ali $7.00 bolniške podpore na teden.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajočem h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj omenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri sobratu John Golobič, 5621 Carnegie Ave., Pittsburgh, Pa., isti dan ko zboli in ravno tako zopet ko ozdravi.

NA PRODAJ

je še skoraj novi, 42 palcev visoki gramofon iz hrastovega lesa in moderno izdelan Cena $85.00.

Vprašajte ali pišite na
ALOJZ ŠETINA,
2300 Southport Ave.,
CHICAGO, ILL.

Krasen roman
"MILIJONSKA NEVESTA"
izhaja v tedenskih zvezkih po 12c s poštnino vred.

V zalogi imam vse, dosedaj izdane zvezke.

Rojaki! Sezite po tem zabavnem čtivu, ki se dobi pri:

JOSEPH TOMIC,
2424 So. Harding Ave.,
Chicago, Ill.

O krščanski izobrazbi.

Čast starišev v božjem zastopništvu. **Iz angleščine prevel Avg. F. Flerjanc.**

I.

On, ki se Boga boji,
Očetu in materi čast deli.

V svetem, sladkem Imenu Jezusovem, iz katerega prihajajo vsi blagoslovi in vsa zadovoljnost za vsako pričeto delo, pričenjamo danes celo vrsto razprav o krščanski izobrazbi. Stariši in otroci, mladeniči in mladenke vsake starosti boste našli v njih priložnost za nadaljno zasebno premišljevanje o najbolj potrebnih dolžnostih vašega življenja. V dolžnosti izpolnjevanja ali neizpolnjevanja obvisi sreča ali nesreča sedaj in v večnosti, za vsakega posameznika, za družino in navadno tudi za celo človeško družbo.

Veliko se navadno razgovarja in piše o raznovrstnih načrtih za pospešitev človeške sreče. Edina, prava, trdna in vspešna pot, katera more zagotoviti srečo je ona ki pravi: "Stariši dajte svojim otrokom dobro krščansko vzgojo! Vi sinovi in hčere, pripravite se sami sebe za krščanske vzgojitelje, ako vas o priliki pokliče Bog v tak stan življenja. Ako bi se po tem opominu obnašali, ako bi se po tej poti navadno držali vsi ljudje, potem bi bilo vse ljudstvo, naj si bode v kakoršnem stanu, v kakoršnihkoli razmerah, srečno in zadovoljno.

Da zamoremo našim vrstam o izobrazbi podati zanesljivo in močno podlago, premislimo na kratko danes:

1.) Plemeniti namen starišev.

2.) Nekatere nauke prihajajoče iz te visoke časti, oboje za otroke in za stariše.

Nerazumljivo velika čast starišev sestoji v tem, da so zaradi svojih otrok oni najbližji in direktni namestniki Presvete Trojice.

Cesarji in kralji, vladarji in predsedniki sveta, gotovo ne brez malih stroškov vzdržujejo v uradih različnih cesarstev in dežel, takozvane državne zastopnike. Ti so njih poslanci, ki opravljajo posel in na mesto njih izdelujejo poslanice, ter pričakujejo za se taiste časti, kakor bi jih sami hoteli, ako bi bili osebno pričujoči.

V veliko večjem smislu so starši zastopniki in namestniki živega Boga, kralja vseh kraljev.

Stan staršev je bil postavljen od vsegamogočnega Boga skupno s svetim zakonom in skozi njega, že v paradižu. Potemtakem je ta stan najstarejše gospodstvo, kar ga moremo najti; začetek mu je dal sam Bog s svojo vsemogočno roko. Njega namen ni bil ustvariti vsa človeška bitja lastnoročno kakor je ustvaril Adama in Evo, ker drugače bi jih bil postavil enega zraven drugega kakor dva samca, neodvisna eden od drugega. Ustvarjena sta bila za tvoritev ene nerazdeljive celote ene družine in kot takšna naj bi množila svetovno človeštvo in se pripravila sama sebe za nebesa z nebeško osebno pomočjo. Naravno ubistvenje otrok iz starišev je pod vlado in nadzorstvom postav, katere je Božja modrost in moč podelila naravi starišev, da bi bilo sredstvo nadaljevanja in pomnoženja človeškega rodu, katero je on sam začrtal. Stan starišev pride takorekoč naravnost od Boga in je tako star kot človeški rod. Ako ne kaže ta izvirek, da je stan resnično častitljev, in eden najstarejših potem je človeški um napačen.

In še bolj se umeva, kadar premislimo, da so starši v njihovem stanu življenja najbližji zastopniki Boga. Nazadnje gotovo, Oče ki je v nebesih je naš stvarnik in ohranitelj človeškega rodu. V tem smislu moramo zavzemati besede Kristusa: "Eden je vaš Oče ki je v nebesih." Toda skozi koga daje on otroku telesno osebnost in utvor, da zamore zediniti s to podobo prsti duši ustvarjeno z njegovim dihom? Skozi koga, z eno besedo predlaga on otroka na ta svet, v družbo človeštva? On stori to skozi poslaništvo starišev; oni so takorekoč sredstvo in zastopniki njegove vsegamogočne rodilne vsposobnosti. Oni ko prvikrat slišijo iz ustnic otroka mila imena, "očeta" — "matere" prevzame misel svetega ponosa in sladke radosti njih srca, ako se spominjajo, da jih je nebeški Oče, od katerega prihaja vse očetovstvo potrdil za stariše otrok.

In sedaj, kaj še le, ako premislimo nekoliko o vzdrževanju otrok? Nobeno človeško bitje ne stoji tako dolgo in natakšni stopinji v potrebi pomoči in odvisnosti za prehranjenje ter vzdrževanje življenja, kot novorojeno dete. Malo presodi, kdo daje malemu detetu vso to pomoč in prišel bode do zaključka, da nobeden drugi, kot stariši. Koliko, nevpoštevši v slučaju bolezni so morali preskrbeti za živež, stanovanje in obleko otrok, od njih rojstva do 12. 14. 16. leta? Nekoč sem vprašal v šoli majhnega, deset let starega dečka, koliko primeroma je on veljal stariše na leto? Mislil je, najmaj 100 dolarjev letno, nato sem mu rekel, da je veljal v desetih letih njegove stariše $1000 in končno je bil to zelo dragi deček. Sedaj kedo je pomagal starišem pri tej oskrbi? — Nebeški Oče, od katerega prihaja vsa dobrota, katerí oblači lilije po polju in preživlja ptiče v zraku, kajti On je, ki ohranjuje, stariše, v zdravju in Vas preskrbuje z delom in z dobrim zaslužkom. On vodi Vaša srca, ono stanovitno in neskončno ljubezen, katera vam ne pripušča ne počitka ne miru, dokler morete gibati svoje roke in noge, ter vas napolnjuje s korajžo in s potrpljenjem v zavesti, da je to za vaše otroke. Vaši otroci so takorekoč vaši pravi otroci in ob ravno istem času, so tudi otroci Kralja vseh kraljev in Večnega Stvarnika. V njegovem imenu ste kot njegovi najprvi predstojniki, s tem imate dolžnost, da jih v krščanskem duhu vzgajate.

Ta čast se še zviša in prejme božji nad naravni značaj visokosti s tem, da ne samo kot direktni predstojnik Boga Očeta za naravno tudi za nadnaravno nebeško življenje zavzemate prostor Jezusa časno življenje; toda kot takšni Kristusa in svetega Duha pri vzgojevanju vaših malih otrok, kajti, kakor vam je znano, vaši otroci spočeti in rojeni v grehu zamorejo zadobiti milost odpuščanja grehov in odrešenje, tako nujno potrebno za sv. nebesa samo skozi Kristusa in svetega Duha. Resnično je, da je neskončna ljubezen Jezusa Kristusa zaupala delitev teh milosti odrešenja in posvečenja svoji Cerkvi. Ona, kot vaša mati in mati vaših otrok, stoji veliko višje nad vama, ki ste stariši telesa. Njena pravica do vaših otrok in njena dolžnost do njih stojijo tako visoko nad vašimi pravicami in dolžnostmi, kakor stoji milost više od narave. Cerkev izvršuje oboje, ali če ne more tega, si na vse moči prizadeva jih opravljati skozi svoje duhovništvo. Vi pripoznate in potrdite to, kadar pozdravite duhovna z lepim imenom "Oče". Kajti duhovniki so v resnici vaši in vaših otrok očetje. To je redovitni blagoslov svetega devištva, h kateremu se vaši duhovniki iz ljubezni do Jezusa, in ljubezni do vas in vaših otrok zavežejo s trdno obljubo. Prosti vse zemeljske naravne družinske skrbi, prostovoljno in radovoljno darujejo svoje življenje, da zamorejo s tem zagotoviti s svojim delovanjem nadnaravno nebeško srečo vam in vašim otrokom. Ako bi vsi kristjani in vsi katoličani pazno premislili stališče, katerega smo ravnokar omenili, skazovali bi duhovnom vse drugače spoštovanje kakršnega pač prepogostokrat prepevajo s svojimi plitvimi besedami.

Toda s kakšno oblastjo in s kakšnim pomenom, — ako priznavamo namen in skrb, ki ga zavzema Cerkev z njenimi duhovniki kakor smo ravno kar povdarjali — zamoremo li potem imenovati svoje stariše kot zastopnike Kristusa in Svetega Duha? Da. V kolikor stariši vzgojijo svoje otroke v duhu sv. Cerkve in njenih duhovnikov, ter zategadelj morajo dan na dan skrbeti, vzdrževati in pospeševati vse težavne posle, katere cerkvena šola in duhovni opravljajo za njih otroke. S temi besedami vam odprem veliko polje za naše nadaljno premišljevanje. Danes hočemo namreč izbrati iz tega velikega polja samo eno kar je predvsem najbolj potrebno za krščanske stariše in iz katerega zamoremo mi jemati naslednji zaključek in dokaz: Ako stariši ne želijo biti svojim otrokom samo telesni stariši, toda krščanski stariši, oni morajo, kot zastopniki Kristusa in svetega Duha in kot sodelovatelji Cerkve in njenih duhovnov, z vsemi močmi, z vsemi neprilikami in z vsemi težavami posvetiti in rešiti svoje otroke; to je vzgojiti jih v vseh čednostih, kolikor je v njih moči. Stariši zelo lahko pokvarijo in vzgojijo svoje otroke tako, da še Cerkev z vsem prizadevanjem ne zmore popraviti, kar so zagrešili. Oni zamorejo s tako vspešnostjo pomagati pri oskrbovanju in delovanju Cerkvi duhovnikom in krščanskim šolam, da dosežejo večje in hitrejše uspehe; menim resnično pravo veselje in srečo otrok na tem in na onem svetu.

O, krščanski stariši, kako prezvišen, kako sijajen je vaš stan. Čislajmo torej svoje stariše, ker oni so izmed slavnih najslavnejši zastopniki. Kaj je zastopnik vlade Nemčije, Avstrije, Kitajske in Združenih držav, kateri samo ob sebi ni več, kot pest pepela in prahu? Tam v borni z blatom obmetani hišici vidim ubogega dninarja z njegovo ženo, obdanega okoli in okoli z malimi otroci. Kakšno stališče zavzemata ta dva v družini, vesta gotovo ako znata ceniti svoj stan, kot stariša, in potemtakem tudi izpolnjevati svoje dolžnosti. Onadva nista zastopnika kakšnega zemeljskega vladarja, temveč zastopnika treh božjih oseb: Presvete Trojice.

In sedaj vi, o otroci, veliki in majhni, mladi in stari! Ali razumete opomin svetega Duha ki pravi: "Kateri se Boga boji, svoje stariše časti?" Bogaboječnost in čast starišev stojita na eni in isti črti. Bogaboječnost je vzrok in znak spoštovanja do starišev, Ni čuda; vaši stariši so direktni Božji zastopniki. Za njimi, seveda tudi in v sredini stoji nasprotu vam sam troedini Bog, Oče, Sin in Sveti Duh. Morebiti, — žal, da se pač pogostokrat pripeti da vaši stariši pred vašimi očmi postanejo krivi napak, tudi grehov in grdih dejanj; toda oni vseeno ostanejo Božji zastopniki. Solnce ostane v globočini neba in razširja toploto, akoprav ga črni oblaki skrivajo pred našimi očmi.

Zategadelj morate spoštovati svoje stariše, ako se bojite Boga, čudovitega Boga, ki stanuje med vašimi stariši. Ako ne spoštujete svojih starišev (in temu spoštovanju se prišteva tudi ljubezen in ubogljivost) nimate potemtakem nikake bogaboječnosti. Pregovor pravi: Bogaboječnost je začetek modrosti. Iz tega je razvidno, ako ne ubogate in ne spoštujete svojih starišev tudi ne lastujete nobene modrosti. Z drugimi besedami, naravnost in odkritosrčno povedano, kar mi ne zameriti, ker moje besede prihajajo iz ljubezni rekoč: "Otroci, ako ne spoštujete in ne čislate svojih starišev, potem ravnate nespametno in ste s tem krivi velikih pregreh, čeprav ste v svetovnem oziru na najvišji stopinji izobrazbe. Sorodstvo med vami in vašimi stariši ni samo zunanje. Bog sam mu je začrtal pravo vez, ki je zapisana v sredini vsakega mesa in krvi. Vi se ravnate naravnost proti naravnim postavam, vselej kadar zaničujete vaše sorodstvo in dolžnosti katere zahteva. Iztrebite vsak dvom iz vašega razuma in poglejte, Bog, kateri vam je podaril starše ni storil kakor Solon, athenski postavodajalec. Ta mož ni v pismenih zbirkah postav predložil nobenih zapovedi za otroke. Ko so ga vprašali, kako, ali je pozabil na otroke in na dolžnosti, katere so dolžni izpolnjevati do svojih starišev, jim je odgovoril: "Ne, nikdar ne. Stvarnik sam jim je te zapisal v meso in kri — v srce samo. Potemtakem ne rabijo oni nobenih postav, predpisanih na polah papirja."

(Dalje sledi.)

TROJNO GORJE.

Gorjé, kdor nima doma,
kdor ni nikjer sam svoj gospod;
naj križem svet preroma,
saj vendar tujec je povsod.

Gorje, kdor se useda,
za tujo mizo žive dni;
vsak grižljej mu preseda,
požirek vsak mu zagreni.

Gorjé, kdor zatajiti
prisiljen voljo in srce,
bedakom posoditi
čas mora, glavo in roke.

Josip Stritar.

Če bi morali ljudje požirati svoje lastne besede, bi nastala kmalu po celem svetu epidemija neprebave.

NA POLJANI.

Povest. Spisal Ksaver Meško.

VIII.

Sam Bog ve, v koliko stoterih in tisočerih hišah po širnem svetu in po tesni slovenski domovini je tako: stojijo mogočno in bahato sredi ograjenega, prostranega dvorišča, lepo zeleno so pobarvana okna, vedno nanovo je pobeljeno zidovje, da se lesketa v praznični, svatovski obleki daleč naokoli po okolici, daleč gor in dol po cesti, daleč preko čez zelenče, rodeče polje. Samo bogastvo, sama sreča in zadovoljnost ima v njih blagoslovljeno svoje zavetje, svetišče svoje, misli popotnik, gredoč po cesti mimo in ne poznavajoč hiše in njene zgodovine in ne ljudi v nji in ne življenja njihovega.

A glej, zmota! A glej, žalost!

Ljudje, živeči v lepem belem domu, čutijo čudno osamelost v njem, hladno praznoto vsepovsodi ob sebi. Skrivno breme nosijo na srcu; vzdihujejo zamišljeni sami zase, ko zro za tujim popotnikom, idočim samcato mimo. Glej, prost mož je, ne priklenjen na bivališče, ki ni čiste sreče v njem, ki ne sije vanj toplo, jasno solnce, ali posije redkokdaj, da je gorje in žalost!

Tako je bilo na Trati. . .

Šel je kdo domačih, gospodinja, stara dekla Katra, hlapec Andrej, ki sta bila že nekako uda družine zaradi dolgih let bivanja v hiši — šel je po domu, po dolgih širokih hodnikih, a se je ustavil nenadoma, kakor bi mu stopila iz kota nasproti skrivna prikazen in bi ga prijela z močno roko in bi ga ustavila na mestu. Postal je in je pogledal na dolgo in na široko po hodniku, v vse kote, in je povesil glavo in je vzdihnil težko in trpko. . . Šel je skozi sobe, skozi družinske v pritličju, skozi gosposke v nadstropju, in je postal sredi sobe, se je ozrl po pohištvu, v vse kote, in je sklonil glavo in je vzdihnil iz srca.

"Žalostno je pri nas, o Jezus!"

Ko bi videl otožne, trpeče obraze prebivalcev popotnik, strmeč z občudovanjem in s tiho zavistjo na ponosni beli dom med topoli, ta hip, bi se zavzel, prestrašil bi se in bi hitel jadrno svojo pot dalje pod prostim, prostranim in prijaznim obličjem božjim.

"Ni čiste sreče v tem domu!" — V mnogih naših domih tako. V onih, kjer ni vere, stoječe ut trdonih, nepregibnih tleh in segajoče, vse trpeče, vse odpuščajoče. Ker vera in ljubezen sta moč življenja, začetek in konec, alfa in omega, vez src in sreča duš. A največja, najmočnejša je ljubezen, močnejša nego smrt, minljivost in večnost. V onih domih tako, kjer je prišla ob neprijaznem, oblačnem dnevu nesreča mimo in je sedla na prag, kakor bi hotela odpočiti, a ne vstane nikoli več. In vsi, ko hodijo noter in vun, se je dotaknejo, ta s komolcem, oni z vsem telesom, da je srce hipoma polno bolesti. In premajhna in preslaba so ta srca, da bi povzdigali oči preko nesreče, ki pri vsi velikosti in ogromnosti vendar ne zakrije povsem pogleda v daljavo, v prihodnost in — v upanje. V onih tako, kjer sede gospodar na koleselj, zgodaj v jutru in se vrača zvečer, v mraku, v noči, polpijan, pijan docela, razburjen in zlovoljen. V onih čestokrat, kjer ne stopa več po sobah s tihimi koraki angel domačije in varuh domačinov, ljubeča mati, kjer ne sije več njeno milo, skrbno oko, ne pazi več, ne tolaži ne osrečuje več. V onih premnogokrat, kjer je privedel mladi sin v hišo cvetočo sneho, in sta se stara, utrujena od dela, nezmožna in potrta od let, morala umakniti v bajto za hišo, a nista izmolila v užaljenosti blagoslova nad domom in nad mladima gospodarjema. Tako visi gorje nad hišo, ki bi bila lahko polna blagoslova in sreče. V onih domih tako, kjer podira gospodar, kar zida gospodinja, ali narobe; kjer pohodi, pogazi oče, kar seje mati, ali obratno.

Res, smeh se glasi morda na dvoriščih takih domov; a v samotnih hipih leže domačim zamišljenost na oči, žalost na srce.

"Kako žalostno je vendar pri nas!"

In oziraje se po domu kakor dete, ki je zablodilo v tuj, neprijazen dom, in se ogleduje zavzeto in plašno po nepoznanem kraju, tesnobo zbujajočem.

Dve sta bili, ki sta čutili posebno praznoto in morečo žalost tega doma; gospodinja in dekla Katra.

Gospodinje ni privedla ljubezen z mehko roko v ta dom. Potisnila jo je v njega s silo volja staršev. Zato ni bil razlit solnčni sijaj čez njeno lice, ni drhtelo v sladkosti in v radosti srce koje li? Njeno oko ni iskalo in ni objemalo z vročim hrepenenjem moža, ki mu je bila poročena po božjih in človeških zakonih in mu izročena do smrti. Žalost je bila v očeh, trpka resnost na licih, bridkost v srcu.

Ker kje so one lepe sanje, o Marija.. Kje je oni trenutek, ko se okleneš moža, ljubljenega z vsem srcem, z vso dušo, z vsemi močmi, polna nebeške, še nikdar občutne sreče in mu govoriš s kipečo besedo morda, morda le v sladkih mislih, nezmožna glasne besede, morda le s pogledi, plamtečimi od vznesene radosti, s hrepenenjem pričakovane tako dolgo, morda s solzami preobilnega veselja: "Glej, tvoja! Vsa in samo tvoja, zdaj in vekomaj!" In on tebi: "In glej, ljubljena, jaz tvoj! Ves in samo tvoj, zdaj in vekomaj!" In vajini duši, drhteči si naproti, porečeta v slovesni sklepni molitvi: "Amen!"

Kako lep sen, o Marija! A glej, resnično, bil je le sen, varljiv, odbegel prekmalu. . .

Hiša njenih starišev je stala ob cesti doli v bližini trga. Ni bilo ravno bogastva v hiši; oče je bil posestnik in gostilničar. A bil je dom brez dolga. Res, otrok mnogo. In starši so se trudili, da jih preskrbijo. Celo mudilo se jim je.

Gospodar Trate se je peljal čestokrat mimo. Tako je videl Marijo pogostoma. In domislil se je po zgodnji smrti prve žene, ki mu je zapustila malega sinka, da bi sodila Marija s svojo svežo mlagov lepi dom. Otroku je treba druge matere, hiši gospodinje.

A vozil je mimo tudi Dolinar, sosed Tratnikov, čigar dom, majhen sicer, a ličen in prijažen, je stal onstran ceste, da sta se gledala s Trato leto in dan vsak dan in slednjo lunojasno noč iz obličja v obličje.

Res, Dolinar se ni vozil mimo v kočiji, vozil je les v trg. A bil je mlad, lep mož, krepak in vendar nežen, mehak z Marijo kakor z detetom in obenem zroč na njo kakor na mogočno gospo. Tako je palo v srca, drhteča in čakajoča v sanjavi mladosti, seme, da nista vedela sama, kdaj; vzkalilo je, vzkalilo v prvo ljubezen, da nista znala sama, kako. A skrivala sta jo pred svetom; hranila in čuvala dežno dragocenost, ki bi izgubila del svojega bleska, svoje čudovitosti in sladkosti tisti dan, ko bi jo odkrila pred radovednimi očmi sveta, in bi jo pogledal tujec z zavistnim pogledom, ali bi jo omadeževal celo z grdo, krivično besedo. Vedela sta za njo sama in Bog nad njima, ki je videl njeno čistost in se ni srdil.

A tedaj je izrazil gospodar s Trate svojo željo. In staršem se je mudilo: čakale so še tri mlajše sestre.

Marija se je branila. Plašna in nesrečna in v velikem obupu je zagrnila srce pred materjo in je je prosila usmiljenja. Mati je jokala, ker jo je ljubila in je videla nesrečo in gorje; zakaj skrbno in jasno gleda materino oko. A kako pomagati ..

"Ne bo mogoče, dete! Oče ne pripusti, vem. Dolinar ima dolgove. In saj veš, mnogo ti ne moremo dati. In trdega kmetiškega dela nisi vajena."

"Za njega storim z radostjo vse."

Kakor ko zaveje jeseni pomladansko topel dih črez polje, da začudeno pogleda kmet, in zadrhti v sladkem spominu polgolo drevje, se je zganilo v srcu materinem. Vstal je spomin na mladost, ko je bila tudi voljna pretrpeti vse, vse storiti za izvoljenega izmed tisočerih. A glej, bila je jesen. . . zavela je topla, božajoča sapa, spomin opojen in sladak; a je šla naglo mimo. . .

"Tako govoriš sedaj, dete! A ko bi stala sredi skrbi in dela in pomanjkanja, bi ti nemara opešale moči."

A vendar je odkrila možu. Previdno in nalahko je potrkala na njegovo srce, na očetovsko njegovo ljubezen. A oče je bil ponosen mož in svojevoljen. . .

"Nikoli! Tratnik že ima mojo obljubo."

In očetu se je mudilo. Železnik pa tudi ni bil mož, ki bi stal ob cesti in bi čakal s povešeno glavo in bi prosjačil.

Tako je prišla v hišo prisiljena ne s hrepenenjem v duši. Ko je prestopila prag prvikrat, ji je legla žalost na srce, velika dovolj za vse življenje. In vse življenej je nosila breme na srcu.

A rekla si je v tistem tesnobe in bridkosti polnem trenutku. "Če sem mu žena, mu hočem biti zvesta!" — Pred Bogom je obljubila in pred svojo vestjo. In kdo more reči, da je šla kdaj senca greha črez njeno dušo in je zapustila grd, teman madež na nji.. Naj vstane, kdor more reči! Naj pogleda v oči, kdor more, in če govori resnico. Kdo vstane.. Kdo vrže kamen.. Naj ga vrže! Z močjo ga naj vrže, prepričan, da ga je zalučal v grešnico, vredno zaničevanja, najstrožje obsodbe vredno. — Kdo.. Vstanite! In sedemo na sodne stole in sodimo, strogi, ne izprosni soduniki! A ne pred ljudmi, zmotljivimi in prevarljivimi, pred Bogom izrečemo sodbo, pred Bogom vsevidnim. . Ne vstane nihče.. — Glejte, resnično ni šla senca greha črez njeno dušo, ni bilo madeža na nji.

Od tistega dne, ko je dala besedo Tratniku — ker bila je prenežna in preslabotna, da bi se stavila dolgo in odločno v bran volji staršev — od tistega dne in do dne poroke nista govorila z Dolinarjem več. Ogibala sta se drugi drugega; nosila sta v srcih preveliko bol, a tudi pravično, občutljivo vest. Dan poroke pa je sezidal steno med njima, črez katero si nista mogla pogledati nikoli več z upanja polno ljubeznijo v oči.

(Nadaljevanje sledi.

POZOR! .... POZOR!

Izšel je novi obširni cenik DOMAČIH ZELIŠČNIH ZDRAVIL (priporočenih po župniku Kneippu.)

Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezni se rabi.

Ta cenik bo vodnik k Vašemu zdravju.

Pišite ponj še danes. Pošljem ga brezplačno.

Math. Pezdir,
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

HIŠA NA PRODAJ.

Zaradi odhoda na farme je na prodaj hiša z osmimi sobami, 4 v pritličju in 4 zgoraj, z dvema kopalnicama, dvemi stranišči, plin, trdi floor, ograjen vrt, in zgotovljena cesta, na lepem prostoru na 64 Ave., West Allis, Wis.

Za podrobnosti se poizve pri:

John Kegel,
620—64th Ave., West Allis, Wis.

Za v stari kraj.

Parniki. — V stari kraj se more potovati. Potni listi se zopet lahko dobe. Vsak teden odpluje po eden ali več parnikov Francoske družbe s starokrajskimi potniki.

POŠILJANJE DENARJA. Kot z bondom zajamčen zastopnik 18 miljondolarske družbe American Express Co. za pošiljanje denarja v inozemstvo, Vam morem poslati denar v vse slovenske kraje zanesljivo, hitro in po nizki ceni in sicer:

100 kron za	$ 2.45
200 kron za	4.90
500 kron za	11.00
1,000 kron za	22.00
5,000 kron za	110.00
10,000 kron za	220.00

50 Lir za	$ 5.90
100 Lir za	11.40
500 Lir za	55.00
1,000 Lir za	110.00

Denar pošljite po Money Order, ali American Express Money Order, ali pa po Bank Draftu.

POTNI LISTI.—Onim, ki nočejo sami imeti te sitnosti, preskrbim tudi potni list.

LEO ZAKRAJŠEK,
70—9th Ave., New York, N. Y.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:
Za člane, na leto $0.96
Za nečlane 1.50
Za inozemstvo 2.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription price:
For Members, per year $0.96
For Nonmembers 1.50
For Foreign Countries 2.00

31

Ameriškim Jugoslovanom!

Grozne so žrtve in posledice, katere je povzročila minula svetovna vojna, osobito v naši mili stari domovini — v današnji Jugoslaviji. Smrt je kosila na debelo. Padli so naši očetje, bratje, sorodniki in prijatelji na bojnem polju; dalo je pa tudi na tisoče žena in nedolžnih otrok svoje življenje pod kruto roko bivšega avstro-ogrskega militarizma. Za skritimi zidovi so streljali plačani avstrijski krvniki naše može, žene ter mladino. Obešanje je bilo tudi na dnevnem redu. Nam, ameriškim Jugoslovanom je sedaj še nemogoče zapopasti gorje onih, ki so padli za našo domovino. Vemo pač, da je tudi deblo in cvet našega jugoslovanskega naroda skoro do cela uničila večletna svetovna vojna.

Dasiravno se je naša stara domovina oprostila stoletnega robstva, ji preti še vseeno pogin, ker je njena mladina v pomanjkanju. Očete in matere ji je ugrabila vojna vihra; da je danes brez rediteljev prepuščena javnosti in celemu svetu v oskrbo, da ne opeša vsled bede. Ali zamoremo pričakovati od naše stare domovine, da bo rešila našo deco pogina? Tega ji ne bo mogoče storiti, ker je sama reva.

Vsa čast in priznanje dobrosrčnosti vlade naše nove domovine, ker se je v prvih trenotkih bede zavzela tudi za našo jugoslovansko mladino. Ameriška vlada je namreč ustanovila v New Yorku posebni pomožni odbor "American Relief Administration for European Children" z Mr. Hooverjem na čelu. Ta administracija je priskočila na pomoč tudi našim jugoslovanskim otrokom brez starišev.

Načelnik te dobrodelne akcije, ki je imel v oskrbi to mladino — major Frank C. Gephart, se mudi sedaj na potovanju po raznih ameriških jugoslovanskih naselbinah, kjer poroča o svojem plemenitem delovanju. Ta dobrodelna organizacija je rešila bede in smrti že nad 200,000 otrok v Jugoslaviji. Skrbela je za vsakdanjo tečno prehrano vsak dan. Stroški te prehrane so preračunjeni samo na 5c dnevno za enega otroka. Hooverjeva administracija ima namreč najboljše vire pri dobavi živeža.

Ker bo pa koncem leta 1919 od ameriške vlade določen kredit v to svrho že izčrpan, je treba nekaj ukreniti, da te vojne sirote ne bodo stradale tudi v bodoče.

Major Gephart je povodom svojega predavanja v Chicagu dne 17. oktobra t. l. toplo priporočal, da naj se ameriški Jugoslovani zavzamejo za te vojne sirote v naši stari domovini in sicer saj za dobo prvih štirih mesecev prihodnjega leta, to je do meseca maja, ko bo glavna bedna kriza prestana.

V Združenih državah živi približno 700,000 Jugoslovanov (Srbov, Hrvatov in Slovencev). Vprašanje je, če hoče teh 700,000 ameriških Jugoslovanov rešiti bede 200,000 vojnih sirot v domovini? Gotovo ga ni med nami rojaka ali rojakinje, ki bi imel za tako plemenito stvar kamenito srce. Ako bi sleherni izmed nas prispeval po 5c dnevno, bi bil cilj dosežen. Nad vse zaslužna Hooverjeva administracija bi v tem slučaju še zanaprej podpirala bedno mladino v Jugoslaviji; za to je treba samo naše denarne pomoči, ker bo vladna podpora kmalu pošla.

Vsled tega apeliramo podpisani zastopniki v Chicagu živečih Jugoslovanov na vse srbske, hrvatske in slovenske podporne organizacije, razna društva, trgovce, podjetnike in posameznike širom držav — od Atlantika do Pacifika, od severa do juga — kjerkoli je čuti našo govorico, kjerkoli bivajo Jugoslovani — da priskočite bedni mladini v stari domovini že sedaj na pomoč. Rešite to mladino bede in lakote! Hvaležna Vam bo za to do smrti.

Ta apel smo dali v javnost vsled želje in prošnje major Gepharta in na podlagi sklepa na gorioznačenem shodu. Upamo, da ta naš vklic ne bo brez uspeha. Apeliramo na vse ameriške jugoslovanske časopise, da naj z vso vnemo agitirajo ter delujejo v ta namen. Dalje prosimo vse naše podporne in druge organizacije, ki so morda že kaj darovale v to svrho, da naj zopet priskočijo na pomoč bedni deci v Jugoslaviji. Odprite srce, odprite roke, sirotam olajšujte gorje!

Vse denarne prispevke v to svrho naj se pošilja ali na: American Relief Administration, European Children's Relief, H. Hoover, 115 Broadway, New York, N. Y., ali pa na American Jugoslav Relief, 511 Fifth Ave., New York, N. Y.

Z jugoslovanskim pozdravom:

Zastopnika za Srbe;
John R. Palandech.
Josip Mihajlovič.

Zastopnika za Hrvate;
Anton Biščan.
Božo Jonič.

Zastopnika za Slovence:
Vincenc Cainkar.
Ivan Zupan.

Chicago, Ill., dne 21. oktobra 1919.

Lopovščina jeklarske družbe v Gary

Kakor v raznih mestih, tako traja že več tednov velika jeklarska stavka tudi v Gary, Ind., mestu, ki je zaslovelo zadnja leta vsled svoje velike jeklarske industrije. Izmed 40,000 delavcev po raznih železolivarnah, je največ Slovanov, osobito Hrvatov, Dalmatincev in tudi Slovencev.

Huda je borba, katero bijejo naši delavci-trpini za svoj obstanek in za svoje pravice v tej stavki. Kot navadno, vporablja bogata jeklarska družba vse načine in sile, samo da bi oslabila moč stavkarjev; kar ne gre iz lepa, hoče doseči v senci bajonetov. Koliko omilovanja vrednih stavkarjev so spravili kompanijski biriči že v ječe! Koliko je bilo že ranjenih, pa tudi že ubitih! Kaj je mar jeklarskemu trustu, če njegovi žandarji pobijejo kakega stavkarja na tla kot psa, zato, ker se je zavzel za svoje pravice. Kaj je mar jeklarskemu kralju, Gariju, če spravi skrbnega družinskega očeta v ječo, ker noče več za njega garati kot živina! Milijonarji nimajo usmiljenega srca do revnih delavskih družin. Tako počenjajo dandanes ameriški kapitalisti z ubogim delavstvom.

Višek svoje lopovščine in hudobije v tej stavki je pa jeklarska družba v Gary, Ind., šele pred kratkim pokazala. Označena družba lastuje v bližini jeklarn mnogo zemljišča in delavskih hiš, seveda pod drugim imenom "Gary Land Co." Ker se ni mogla jeklarska družba drugače maščevati nad svojimi delavci zaradi stavke, si je izmislila sledeči peklenski način: "Kdorkoli noče plesati po našem žvižgu in stanuje na našem ozemlju, oziroma v naših hišah, ta mora zapustiti stanovanje in iti, kamor mu drago."

Dne 31. oktobra je jeklarska kompanija v resnici izdala tisoč petsto (1500) delavcem po svojih konstablerjih sledeči poziv:

"Zahteva se od vas, da izpraznite stanovanje in izročite posest Gary Land kompaniji do 31. novembra. Podpis: H. S. Norton, oskrbnik družbenega zemljišča."

1500 družin stavkarjev je dobilo torej uradni poziv, da se morajo izseliti iz svojih stanovanj do 31. novembra, če ne jih bodo pa morda konstablerji s silo iztirali na cesto in to sedaj tik pred zimo! Ali si zamore kdo misliti še večjo lopovščino? Kompanija bo torej postavila svoje večletne delavce pod kap samo radi tega, ker nočejo iti nazaj delat. V one hiše bo nastanila importirane skebe in stavkokaze. Oj, ti omilovanja vredna delavčeva družina! Kam se boš podala sedaj na zimo? Celo živina ima svoje staje in hleve, a za bedno delavsko družino pa ni več prostora pod streho. Ali res ni dandanes v Ameriki nobene pravice več za ubogo delavsko maso? Pa pravijo, da živimo v veliki (?) svobodni (?) novi domovini. Živela taka svoboda!?

Milijonska jeklarska družba je s tem jasno pokazala svoj znani suženjski sistem. Ali se Mr. Garyju res nič ne smilijo družine in otroci teh delavcev, ki bodo zdaj na zimo brez strehe in gorkote? Kam naj se poda toliko izgnanih družin? Kdo bo odgovoren, če bo kak tako izgnani stavkar zbolel in celo umrl?

Mestne in državne oblasti bi morale v tem slučaju energično nastopiti v zaščito teh izgnanih stavkarjev ter njih družin, ki so postale nesrečne žrtve kapitalizma.

Herbert Hoover o socializmu.

O Herbert Hooverju, načelniku Živilske administracije pripovedujejo, da ni samo veščak v ekonomiji in narodnem gospodarstvu, ampak je tudi izboren politik, ki zna ločevati slabo politično strujo od dobre.

Američan Herbert Hoover je dosegel tekom vojne to izredno čast, da je bil imenovan za glavnega načelnika medzavezniške prihranjevalne komisije v Parizu. Ta posel je opravljal tako vestno in umno, da ga naziva danes ljudstvo raznih držav kot svojega narodnega očeta in rešitelja v veliki bedi. Kot načelnik navedene komisije je imel več let v svoji oskrbi prehranjevanje nad 200 miljonov ljudstva. Njegova radodarna roka je delila pomoč ne le samo prizadetemu ljudstvu naših zaveznikov, ampak tudi bivšim sovražnikom. Znano je, da je poslal Hoover lansko leto na nesrečni Dunaj baš o pravem času več vagonov živeža, osobito mleka, v nasprotnem slučaju bi bili bedni Dunajčanje poginili od gladu.

Nad vse značilno je naziranje Herbert Hooverja o socializmu. Hoover socializem naravnost graja in obsoja; to je jasno povedal dne 16. septembra t. l. na nekem banketu v New Yorku. Tedaj je omenil sledeče:

"Socializem dela sam sebe bankerotnega. — Dolžnost Amerike je, da naj skuša stopiti pred svet, kot moralična voditeljica, da bo zopet enkrat vsepovsod zavladal mir in red. Amerika ne sme nikdar trpeti tega, da bi nepoklicane osebe iz drugih držav prenašale k nam socialno kugo in bolezen.

Filozofija Ljenina in Trockija se je že sama ob sebi spočetka uničila. Ta dva moža sta zapeljala nevedno rusko ljudstvo do velike bede in katastrofe vsled tega, ker sta omejila produkcijo in industrijo na Ruskem.

Dasiravno se je izkazal socializem sam ob sebi v potokih krvi in trpljenja, moramo pri tem naglašati, da je socializem pri tem dosegel tudi ekonomski in duševni polom, ker se je zaganjal ob skalo produkcije.

In vendar je bilo vse to v gotovem oziru potrebno. — Zdaj bo vesoljni svet lahko sodil, kake posledice donaša demonstracija socializma.

Glavno načelo vsakega Amerikanca naj bo danes, misel o razširjevanju našega dela in industrije. To naj bi se vršilo na praktičen ameriški način, na podlagi ameriških idej in naše ameriške življenske filozofije.

Naša soseda Evropa je na potu okrevanja v veliki prestali bolezni. Naša demokracija in ideali, katere smo dejanski širili tudi v Evropi, so našli odmev. Danes imamo samo mi, Amerikanci ekonomsko in moralno rezervo, ki bodo postavile naše sosede zopet na noge. Tako početje je tudi pravi amerikanizem.

Naš sovražnik ni bil poražen samo na suhem in na vodi, ampak tudi z ekonomskega stališča. V tem so celo naši zavezniki trpeli velike posledice. To je povzročilo, da je pretila Evropi splošna lakota, podobna oni v tridesetletni vojni, ko je skoro tretjina tedanjega ljudstva pomrla za lakoto!"

Zares krasne besede Mr. Hooverja!

Važno za vse, ki odhajajo v stari kraj.

For. Lang. Governm. Informat. Service Jugoslav Bureau.

Kdor odhaja v stari kraj, mora si preskrbeti potni list (pašoš) in vozni list za parobrod. Ali to ni še dovolj. Brez dovoljenja ameriških oblasti, da sme odpotovati (sailing permit), se ne more vkrcati. Ta "permit" dajejo na United States Custom House v New Yorku, potem ko so se prepričali, da je odpotovalec zadostil svoji davčni dolžnosti. Kdor ni v redu z davčnimi oblastmi, mora naknadno doplačati, drugače ne more odpotovati.

Zahteva se, da je vsakdor plačal dohodninski davek (Income Tax) za sledeča leta: 1917, 1918, in 1919. Radi tega je skrajne važnosti, da vsak prinese s seboj vsa potrdila (receipts) o davku, ki ga je plačal bodisi direktno kolektorju ali pa preko svojega delodajalca (kompanije). Priporoča se, da oni, ki niso popolnoma zadostili svoji davčni dolžnosti oziroma oni, ki mislijo imeti pravico do oproščenja od davka, prinesejo s seboj izkaz delodajalca o svojem zaslužku v l. 1917, 1918 in 1919.

Radi nejasnosti zakona so imeli potniki začetkoma ogromno sitnosti pri dobivanju "permita" in se jim je nalagalo velike svote davka pred odhodom v stari kraj. Vsled intervencije s strani Foreign Language Governmental Information Service. Jugoslav Bureau, se je stvar sedaj jako olajšala.

Pravice in dolžnosti.

Priznana je bila namreč pravica vsem Jugoslovanom, da so po novem zakonu o income Tax — ki je v veljavi za l. 1918 in 1919 — oproščeni od davka, dokler ne zaslužijo določenega zneska. Vsi Jugoslovani iz avstrijskega dela prejšnje avstro-ogrske monarhije (torej vsi Slovenci razen Prekmurcev,) oni iz Bosne in Hercegovine, Srbije in Črnegore imajo pravico odbijati od svojega dohodka $1000, oziroma $2000 ako stanuje v Ameriki skupaj s svojo ženo, in $200 za vsakega otroka pod 18 letom, kjerkoli naj ta živi. Oni pa iz Hrvatske in Slavonije ter Ogrske imajo pravico do odbitka $1000, oziroma $2000, ako živijo s svojo ženo, ne pa pravice do odbitka za otroke. To se tiče vseh takozvanih ne-nastanjenih tujcev (non-resident aliens) in vsak nedržavljan je tako dolgo ne-nastanjen tujec, dokler ni izreeno izrazil željo, da hoče ostati v tej deželi. Nastanjeni tujec (resident alien) pa ima iste pravice kakor državljan (citizen). Samoobsebi se razume, da smatrtjo odhajajočega tujca za nenastanjenega tujca, vsaj za tekoče leto 1919.

Vsak ne-nastanjeni tujec (nonresident alien) mora plačati za kar je zaslužil preko svote, da katere je oproščen od davka, za leto 1918: 12% (državljan le 6%, za leto 1919: 8% (državljan 4%.

Torej za tekoče leto je vsak odhajajoči Jugoslovan oproščen od davka, dokler ni zaslužil toliko, kolikor je bilo poprej omenjeno.

To stališče Jugoslovanov glede davčne dolžnosti je bilo šele pred kratkim povoljno razjasnjeno v Washingtonu in radi tega ne delajo več odhajajočim Jugoslovanom posebnih sitnosti glede davka za za leto 1918 in 1919. Če ni ravno očividno, da je dotičnik izbegnil svoji davčni dolžnosti, smatra se, da je bil oproščen od davka. Na vsak način pa je potrebno, da prinesejo potniki s seboj vsa potrdila o plačanem davku, ki jih imajo s seboj.

Zaostali davek.

Glede davka za leto 1917 pa je stvar malo drugačna. Za to leto je vladal še stari zakon. In po tem so morali vsi tujci plačati kot Income Tax 2% od vsakega dolarja, ki so ga zaslužili. Še bilo za tujce oprostitve do zneska $1000, oziroma več. Ker je bil davek razmeroma majhen, niso ga davčne oblasti iztirale s sedanjo strogostjo in malokdo je resnično plačal, kar je bil dolžan. Kdor pa sedaj odhaja, mora naknadno plačati dva od sto za ves svoj zaslužek v letu 1977. Razen tega se zahteva, da mora dotičnik plačati 50% poviška na tem davku kot globo, ker se niso o pravem času prijavil. Vsega skupaj pride torej 3% na ves zaslužek v letu 1917. Nalaga se nadalje plačilo $10 v imenu poravnave (compromise). Če je torej tujec leta 1917 zaslužil $800 in ni plačal davka, mora na Custom House plačati vsega skupaj $34. Ako je v redu z letom 1918 in 1919 kar se navadno predpostavlja, bo po plačanju je svote dobil "permit" in sme odpotovati.

Dobro bi bilo, da se vsi oni, ki niso v redu s svojo takso za leto 1917, obrnejo h kolektorju svojega okraja in ne čakajo šele na svoj prihod v New Yorku.

Ne laži!

V newyorškem Custom House vprašajo, koliko je dotičnik zaslužil leta 1917. Najboljši svet, ki naj ga dajemo vsem, je ta: Ne lagati! Ne izplača se. Skoraj vsi odhajajoči tujci trdijo, da so bili leta 1917 bolni, in ameriški uradniki ne verjamejo več v tako epidemijo. Če pa je bil kdo zares bolan od leta 1917 naprej, naj prinese s seboj kako zdravniško spričevalo ali drug izkaz. Če uradniki dobijo koga na laži in se dotičnik zareka v odgovarjanju na razna vprašanja, bo posledica ta, da mu nalašč naložijo velik davek. Radi tega govorite resnico. Se še najbolj izplača.

Kdorkoli pa bi imel sitnosti ali bi mislil, da se mu je zgodila krivica pri odmerjenju davka, naj se obrne na Foreign Language Governmental Information Service, Jugoslav Bureau, 124 East 28th Street, New York City, ki mu bo rade volje in brezplačno pomagal.

Toliko radi davka in dovoljenja s strani ameriških oblasti, da sme oditi.

Priporočamo pa tudi vsem onim, ki hočejo oditi v kraj, naj si preskrbijo vozni list na parobrodu, predno zapustijo svoje sedanje bivališče in se spravijo na pot v New York. Dogaja se, da morajo mnogokrat čakati v New Yorku celo par tednov, predno morejo odpotovati, in potrošiti v tem mestu mnogo denarja za hotele in hrano. Delajte rajši in zaslužite tam, kjer ste, in spravite se na pot par dni predno parnik odpluje. Potni list in vozni list si morete preskrbeti tudi iz svojega sedanjega bivališča.

Prostovoljni odhod.

Razen kar se tiče davčne dolžnosti, ameriške oblasti ne zabranjujejo nikomur, ako hoče zapustiti to deželo. Tudi onim, ki jih Amerika smatra kakor sovražne tujce, se dovoljuje, da se povrnejo za stalno v svoj rojstni kraj. Ali State Department jim ne more danes jamčiti, da jim bo dovolil, da se vrnejo v družene države.

Drugače pa se bodo odhajajoči tujci smeli povrniti v Združene države, ako bodo imeli potni list svoje države s potrdilom ameriškega konzula. Dovoljenje do vstopa v to deželo, pa je odvisno od priseljeniških oblasti, kakor običajno. Dali bodo sklenjeni strožji zakoni glede priseljevanja in da-li bodo oni, ki so že bili v tej deželi, vživali kak posebni privilegij, to je še vprašanje. Pravi so spremeniti sedanji zakon o priseljevanju ima le kongres.

VINO IZ ROZIN.

Dober recept, kako se da narediti vino iz rozin, je sledeče: Dobite tri funte rozin, katere dobro zberite, da so vsi čisti, razrežite jih na male kose, odstranite peške, nakar jih stresite v kamenit vrč zajedno s funtom sladkorja in polijte 6 do 7 kvortov čiste vode v posodo. Pokrijte posodo in jo postavite za ali na peč. Po preteku treh ali štirih dni odstranite pene, ki so se naredile na vrhu od vrenja, nakar vzemite pivni papir ali čisto platno ter pretočite tekočnio v steklenice skozi to platno ali pivni papir. V vsako steklenico dajte nekoliko cimeta, lupine limone in klinčkov, zamašite neprodušno ter postavite v hladno klet. Čez dva meseca imate dobro vino.

Drugi način narediti vino iz rozin je: Kupite dobre rozine, odstranite peclje, ter jih polijte z vrelo vodo, nakar pustite stati 24 ur. Potem zmečkajte rozine, ali jih stisnite skozi gosto rešeto, nakar jih še enkrat polijte z vrelo vodo. Pokrijte in pustite pri miru tri dni, razven da vsak dan enkrat ali dvakrat s paličko malo premešate. Potem odlijte tekočino ter dobro stisnite rozine. Glejte, da ne pridenete več vroče vode kot približno en kvort za funt rozin, potem ko so stisnjeni. Kar ste dobili stisnjene tekočine od rozin, denite v sod, in stopite v deset galonah vode 6 funtov drobnega kot prah sladkorja, pridenite ducat pomaranč, katere ste prej dobro olupili in sok spustili v dva kvorta konjaka. (Kdor ga ima še sedaj!) Kadar zadnjič prelijete rozinov sok, pridenite zmešani sok pomaranč in konjaka. Ko je to vino ležalo najmanj tri mesece, nalijte ga v steklenice, v katerih postane tekom enega leta najboljše vino, katero ste kdaj pili. In če pridenete vinu še nekoliko medu, bo to izvrstna pijača.

Kdor misli in se tolaži s srečno bodočnostjo je bolj srečen kot oni, ki je že vso svojo srečo zapravil.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.
GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048.

od ustanovitve do 1. oktobra 1919 skupna izplačana podpora **$1,695,394.37.**

GLAVNI URADNIKI:
Začasni gl. predsednik: Math. Jerman, 332 Michigan St., Pueblo, Colo.
I. podpredsednik: Joseph Sitar, 607 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620—10 St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:
Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Nemanich, 1900 W. 22 St., Chicago, Ill.
Math Kostainšek, 302 No. 3rd Ave. West; Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Frančič, 311—2nd Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:
Mihael J. Kraker, 719 E. 3rd St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:
Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6517 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":
Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon Canad 2487.
Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1915 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

AMERIKANSKA POMOŽNA AKCIJA.

Jugoslav Relief v Chicagu.

Osvobojenje Jugoslovanov in združenje v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev je našlo tudi med Jugoslovani v Zedinjenih državah globok odmev. Z velikim navdušenjem so se snovali pomožni odbori; tako se je osnoval pomožni odbor Jugoslav Relief v Chicagu, ki je imel namen, zbirati v Zedinjenih državah Severne Amerike pri ondotnih Jugoslovanih darila za njihove sorodnike in svojcev kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Pokroviteljstvo Jugoslav Reliefa v Chicagu je prevzel poslanik v Washingtonu, gospod minister Slavko Gruič. Osrednji odbor je sestavljen iz gg. major Frane Jagra, predsednik; Vladimir Predovič, tajnik; Harry Merrick, blagajnik; dr. Anton Biankini, predsednik finančnega odbora; Jovan Palandič, predsednik novinarskega odseka; Ivan Mladino, vodja pisarne.

Eksekutivni odbor je bil izbran od 17 jugoslovanskih narodnih jednot, in sicer iz 3 Srbov, 3 Hrvatov in 3 Slovencev: dr. A. Biankini, Luka Grkovič, major Franc Jager, Peter Mladino, Jovan R. Palandić, Vladimir Predović, Eliza Rapaić, Josip Sitar, Ivan Žagar. Ta eksekutivni odbor je imel celo akcijo v rokah, on je tudi zbral 22 zastopnikov v posameznih državah. Vsi zastopniki, člani odborov, kakor tudi njih pomočniki so delali popolnoma brezplačno. Zastopniki v posameznih državah so bili: Jurij L. Brozović, Ely, Minn.; Vincenc Budrović, St. Louis, Mo.; Stojan Galić, Gary Ind.; Nicola Macela, Galveston, Tex.; M. J. Marković, Duluth, Minn.; Matej Ozanič, Calumet, Mich.; Rev. Ivan Perše, Kansas City, Kan.; Frane Plemel, Rock Springs, Wyo.; Daniel Predović, Pueblo, Colo.; Fr. Sakser, New York; Pavel Schneller, Cleveland, O.; Josip Sitar, Joliet, Ill.; Š. P. Stambuk, Tacoma, Wash.; Tomo Tonić, San Francisco, Calif.; Gjorgje Trazivuk, New Orleans, La.; Kosto Unković, Pittsburgh, Pa.; Peter Vlasić, Detroit, Mich.; Leo Zakrajšek, Milwaukee, Wis.; Ivan Zalar, Waukegan, Ill.; Rev. Ciril Zupan, Pueblo, Colo.; Ivan Zvetina, Chicago, Ill.

Pri tej priliki pa ne smemo pozabiti dveh Amerikancev, ki nista bila sicer Jugoslovana, sta pa kljub temu s svojim osebnim vplivom podpirala vsestransko celotnon akcijo in to sta Hon. Edvard Keating iz Colorado in Harry H. Merrick iz Chicaga.

Jugoslav Relief je za kritje stroškov prevoza, zavarovanja in uprave zahteval od pošiljalcev 15 centov za vsak funt teže. Na ta način se je nabralo 42.000 dolarjev, od katerih se je porabilo 20.000 dolarjev za nabavo blaga za siromašne sloje. Ostali znesek je še sedaj naložen v blagajni Central Trust Company of Illinois. Po odbitku stroškov, ki pa sedaj niso še končno določeni, se bode tudi preostanek porabil v dobrodelne namene.

Pomožni odbor je podpiralo jugoslovansko časnikarstvo v Zedinjenih državah, med temi je treba posebno omeniti: "Glasilo K. S. K. Jednote", "Ameriška Domovina", Jugoslovanska Zastava" itd.

Zbralo se je 1774 zabojev v skupni teži 340 ton in vrednosti 350.000 dolarjev. Zaboji so bili naloženi na parnik "Argentina", ki je odplul iz New Yorka dne 11. junija 1919. Takoj prvo noč po odplovitvi iz New Yorka je "Argentina" zaradi goste megle trčila s premogovnim parnikom 'Yankee', ki se je takoj potopil. "Argentina" je bila malo poškodovana, da je lahko nadaljevala pot v Trst, kamor je dospela dne 3. julija. Pošiljatev je spremljal gosp. Vladimir Predović. Gosp Josip Sitar in Peter Mladineo sta pa došla na drugem parniku čez Francosko v Jugoslavijo, ker jima italijanski poslanik v Washingtonu ni hotel potrditi potnih listov za italijansko ozemlje. Gosp Vladimir Predović je naprosil dva ameriška častnika, ki sta imela namen, spremljati ameriško posadko iz zasedenega ozemlja v Zedinjene države, naj bi ona kakor zastopnika Zedinjenih držav mu olajšala prevoz čez zasedeno ozemlje. Gg. poročnika Edvard Murphy in E. S. Puff sta bila takoj pripravljena ter sta res požrtvovalno posredovala pri zastopniku ameriške misije v Trstu, majorju Mc. Nichols, ki je tudi pri italijanskih oblastih ukrenil vse potrebno, da so ista dovolila prevoz pošiljatve do Logatca. Italijanske oblasti so delale namreč gosp. Predoviču skozi 9 dni izvanredne sitnosti in, ako ne bi imel pomoči od omenjenih dveh častnikov ter od predsednika ameriške misije v Trstu, bi bil prevoz pošiljatve resno ogrožen. Le požrtvovalnosti in neprestani pazljivosti teh treh gospodov se je zahvaliti da je prišla ta pošiljatev tako malo okradena v Ljubljano; pa kljub vsej pazljivosti ni bilo mogoče zabraniti, da ni bilo okradenih 8 zabojev, tatovi so bili sami italijanski vojaški stražniki. Škoda ni bila velika, ker je zmanjkalo samo nekaj čevljev in drugih stvari. Stroške prevoza od New Yorka do Trsta je plačala naša država; znašali so po poročilu gosp Predovića 15.238 dolarjev.

Pošiljatev je dospela dne 13. julija v Ljubljano v 14 tovornih vozovih, ki so bili razloženi v skladišču "Balkan". V tem skladišču so bili zaboji sortirani in oni, ki so bili namenjeni izven Slovenije v ostalo kraljestvo SHS, so se odposlali takoj naprej. Za Slovenijo je ostalo 1013 naslovljenih in 38 nenaslovljenih zabojev. Naslovljeni zaboji so se pod nadzorstvom gosp. Predovića in Sitarja oddajali naslovljencem iz Ljubljane in ljubljanske okolice v skladišču "Balkan", naslovljencem ostale Slovenije so se pa poslali na odnosna glavarstva, v katerih stanujejo.

Omeniti je treba, da so bili naslovljeni zaboji namenjeni edinole sorodnikom odpošiljalcev. Razven tega pa je bilo 63 naslovljenih na druge korporacije, in sicer: magistrant Ljubljana 5, župni uradi 25, županstva 14, šolske sestre v Mariboru 1, Marijanišče v Ljubljani 1, siromaki v Ljubljani 1 in Narodna vlada 16. Večino teh 63 zabojev so darovale jugoslovanske žene in dekleta v Zedinjenih državah, ki so najbolj delovale za pomožno akcijo; noč in dan so zbirale darove, šivale obleke, sestavljale imenike itd.

Nenaslovljenih zabojev je bilo 158. Od teh je ostala ¼ v Ljubljani za Slovenijo, drugi zaboji so se odposlali in sicer ¼ v Zagreb za Hrvatsko, Slavonijo in Vojvodino, tretja ¼ v Sarajevo za Bosno, Hercegovino in Dalmacijo in četrt ¼ v Belgrad za Srbijo, Makedonijo in Črno goro. Eden nenaslovljen zaboj je bil v sklad. "Balkan" ukraden in pomotoma odposlan iz Ljubljane naprej, kar pa še do danes ni ugotovljeno, tako da je ostalo za splošno razdelitev poverjeništvu za socialno skrbstvo 37 nenaslovljenih zabojev in 15 zabojev Narodne vlade. (Eden zaboj za Narodno vlado je bil po gospodu Predoviču oddan mestnemu magistratu.)

V 37 nenaslovljenih zabojih so bile sledeče stvari: 248 parov moških čevljev, 280 parov ženskih čevljev, 17.000 yard kambrika, 9000 yard kotenine, 288 ducatov sukanca, 400 škatelj masti, 2225 kvadratnih čevljev usnja, 2 zaboja gumbov, 5 zabojev stare obleke, 22 paketov šivank.

V 15 zabojih Narodne vlade je bilo: 102 funta Oat meal, 25 funtov ameriških lešnikov, 41 škatelj čaja, 25 škatelj sladkorja, 194 parov različnih otročjih čevljev, 6 škatelj različnih gumbov, 16 škatelj kondenziranega mleka, 62 ducatov različnega sukanca, 4 škatlje elastike a 12 c. 1254 parov različnih nogavic, 1175 kosov mila, 3 odeje, 7 kg riža (brutto), 233 kg kave (brutto), 50 funtov kave, 360 hlačic zadečke, 805 otročjih oblek, 633 otročjih srajc, 424 otročjih moderčkov, 250 yardov rjave kotenine, 70 yardov flaneleta, 770 yardov kretona, 144 ducatov različnih stiskačev, 78 parov trakov za čevlje, 40 pušic šivank za stroje, 64 pisem navadnih šivank, 12 kosov vezenine, 6 kosov čokolade, 4 kartone pisemskega papirja, 25 klobukov in 28 čepic zadečke, 13 zimskih jopic, 1 zaboj stareobl eke.

Za podelitev tega blaga je došlo na poverjeništvo za socijalno skrbstvo do 26. avgusta t. l. 1260 prošenj, pozneje je prišlo še 50 prošenj, torej skupno 1310, med temi je bilo prošenj sirot 28 in vdov z otroci 217. Ugodno rešenih je bilo 896, to je 68 odstotkov, druge so bile zavrnjene.

Razen tega se je nakazalo 18 dobrodelnim zavodom (sirotišnicam, zavetiščem itd.) pred vsem živila in druge stvari, ki so bile v tako v malih množinah, da niso prišle za splošno razdelitev v poštev, potem tudi približno polovico manufakturnega blaga. Za oropane kraje na Koroškem je namenjeno 6 zabojev stare obleke in del manufakturnega blaga. Industrijski kraji so se mogli le v mali meri upoštevati.

Razdelitev. Komur je bila prošnja ugodno rešena, ta bo obveščen s posebno dopisnico, ki velja za legitimacijo. Kdor se s to dopisnico ne izkaže, ne dobi blaga.

Razdeljevalo se bo v Oblačilni poslovalnici, Šolski drevored št. 2 od 8. do 12. in od 14. do 16. ure, in sicer od 6. do 11. oktobra za mesto Ljubljano, od 13. do 18. oktobra za ljubljansko okolico.

Prosilcem ostale Slovenije se bo poslalo blago po pošti.

"Slovenec", 12. okt. 1919.

Opomba uredništva:

Gornje poročilo je nam doposlal Mr. Walter Predovich iz Zagreba. Isto je bilo priobčeno "Slov. Narodu" dne 7. okt. in v 'Slovencu dne 12. oktobra t. l.

IZ SIBIRSKEGA UJETNIŠTVA.

Spisek dobrovoljcev 1. jugoslovanskega polka v Tomsku (Sibirija) iz ozemlja, ki so ga Italijani okupirali.

Abram Josip, 1894, Štanjel, Sežana. — **Antih** Anton, 1887, Krela, Tolmin. — **Bremec** Ciril, 1895, Hotenje, Tolmin. — **Bratina** Josip, 1892, Otlica, Ajdovščina.—**Bovčan** Franc, 1891, Dornberg, Gorica. — **Bratui** Mohor, 1893, Draga, Postojna. — **Briščik** Vecoslav, 1894, Briščiki, Sežana. — **Cerin** Ivan, 1878, Grgar, Gorica. — **Cerkvenik** Ivan, 1881, Preložje, Sežana. — **Cingerle** Anton, 1888, Visoko, Gorica. — **Colja** Alojz, 1894, Gorica. — **Čepin** Alojz, 1890, Idrija. — **Čepri** Matija, 1891, Kanal, Gorica. — **Doovšek** Franc, 1889, Brda. — **Frajneraj** Jos., 1886, Sv. Tomaž, Gorica. — **Fabijan** Ivan, 1884, Rihenberg, Gorica. — **Ferfolja** Anton, 1887, Senožeče. — **Florentin** Franc, 1893, Savodnje, Gorica. — **Faganeli** Pavel, 1886, Miren pri Gorici. — **Gulin** Ivan, 1872, Gorica. — **Grohar** Leonard, 1886, Podbrdo Tolmin. — **Hladnik** Matej, 1888, Križna Gora, Vipava.— **Hadulin** Valentin, 1881, Žakriž, Tolmin. — **Ipavec** Josip, 1890, Kapat, Gorica. — **Jug** Maks, 1893, Selo, Gorica. — **Jerman** Fran, 1894, Brezovica, St. Peter. — **Kosanc** Vinko, 1896, Škedenj, Trst. — **Klavžar** Ivan, 1885, Jasenica, Cirkno. — **Kravanja** Andrej, 1892, Kal, Bovec. — **Kaučič** Anton, 1886, Žabče, Tolmin. — **Krpan** Andrej, 1883, Bukovica, Gorica. — **Krajc** Ivan, 1893, Lož, Logatec. — **Kikel** Rihard, 1890, Trebuša, Tolmin. — **Kirn** Ivan, 1889, Zagorje, Postojna. — **Kralj** Ivan, 1890, Kalovec, Logatec. — **Kandare** Anton, 1888, vas Dane. — **Kaučič** Franc, 1876, Palubin, Tolmin. — **Kumar** Anton, 1886, Kojsko, Gorica. — **Kenda** Anton, 1894, Idrija. — **Kraina** Franc, 1889, Budojna, Postojna. — **Krivac** Jakob, 1882, Ponikve, Tolmin. — **Kravanja** Franc, 1887, Soča, Tolmin. — **Kravanja** Matija, 1884, Kal, Bovec. — **Lah** Anton, 1893, Dutovlje, Sežana. — **Likar** Ivan, 1883, Podkraj, Postojna. — **Leban** Edvard, 1894, Trst. — **Lulik** Avgust, 1893, Ajdovščina. — **Lukežič** Franc, 1893, Vrtojba.—**Melharčič** Karl, 1887, Slavina, Postojna. — **Medved** Matija, 1893, Drežnica, Tolmin. — **Malič** Anton, 1876, Miren, Gorica. — **Možina** Franc, 1894, Sobonje. — **Mahanja** Anton, 1888, Stranje, Postojna. — **Merc** Franc, 1894, Lokev, Sežana.—**Možina** Franc, 1891, Postojna. — **Mlakar** Josip, 1885, Otalež, Cirkno. — **Milič** Ivan, 1887, Mali Repnič, Sežana. — **Mermolja** Bogumil, 1898, Černiče, Gorica. — **Dr. Male** Vojeslav, 1886, Kanal, Gorica. — **Nemec** Josip, 1893, Gorica.— **Obersnel** Andrej, 1894, Lokev, Sežana. — **Orhar** Andrej, 1886, Tolmin, — **Obljubek** Ciril, 1886, Gorica. — **Paškulin** Leonard, 1894, Štandrež, Gorica. — **Pavšič** Viktor, 1885, Štandrež, Gorica. — **Princip** Josiu, 1886, Gorica. — **Plesničar** Ivan, 1893, Sólkan, Gorica. — **Pagon** Ivan, 1891, Cirkno. — **Perhauc** Matija, 1887, Postojna.—**Pintar** Alojz, 1884, Anhovo, Gorica. — **Paternost** Metod, 1894, Senožeče, Postojna.— **Dr. Pless** Ivan, 1886, Devin, Goriško. — **Pless** Leopold, 1891, Devin, Goriško. — **Pavlin** Peter, 1886, Solkan, Goriško. — **Rijavec** Josip, 1881, Trnovo, Gorica.— **Rupelj** Andrej, 1878, Trst. — **Škole** Josip, Tolmin. — **Štrukelj** Alfons, 1894, Tolmin. — **Škok** Andrej, 1891, St. Peter. — **Simonetti** Franc, 1884, Fojana, Biljana. — **Šorli** Peter, 1884, Podbrdo, Tolmin. — **Skočir** Danijel, 1890, Tolmin. — **Škarabot** Franc, 1879, Šempas, Goriško. — **Šumrada** Janko, 1884, Stari trg, Logatec. — **Sirk** Anton, 1887, Medana, Gorica.— **Šviligoj** Franc, 1893, Dobrovo. Gradiška. — **Straus** Ivan, 1890, Lukavec, Goriško. — **Škrinjar** Leopold, 1892, Brežec, Sežana.—**Širok** Štefan, 1888, Grgar, Goriško. — **Tomšič** Andrej, 1883, Šembu, Postojna. — **Ternovšič** Štefan, 1888, Gradej, Goriško. — **Unetič** Ivan, 1892, Gorica. — **Urbančič** Alojz, 1890, Kreda, Tolmin.—**Vatovec** Josip, 1880, Čepno, Postojna.— **Vidrih** Franc, 1886, Podraga, Postojna. — **Valenčič** Franc, 1889, Nadanje selo, Postojna. — **Velikonja** Ferdo, 1887, Ajševica, Gorica. — **Vižin** Ivan, 1896, Gorica. — **Valentinčič** Franc, 1894, Podbrdo, Tolmin. — **Velikonja** Anton, 1885, Sp. Idrija. — **Žakelj** Radivoj, 1889, Ledine, Logatec. — **Žnidaršič** Josip, 1897, Ilirska Bistrica.

Spisek dobrovoljcev 1. Jugoslovanskega polka v Tomsku (Sibirija) iz Istre in Trsta.

Brezovec Ivan, 1887, Trst. — **Budnič** Fran, 1891, Poljane, Podgrad. — **Babič** Jakob, 1887, Trst. — Bujič Marko, 1892, Kavran, Pula. — **Bokatić** Ivan, 1883, Kršan, Pazin. — **Butković** Nikola, 1893, Vrbnik. — **Blečić** Avgust, 1888, Zamet, Volosko. — **Ciprijan** Marij, 1897, Pičan, Pazin. — **Cokut** Anton, 1890, Opčina, Trst. — **Damianić** Antun, 1809, Damjanići.— **Deluka** Ivan, 1875, Karkovci, Kopar. — **Dlačić** Franjo, 1892, Podoj, Cres. — **Dekleva** Franc, 1880, Zajelšje, Podgrad. — **Ferhis** Božo, 1891, St. Vincenti. — **Godina** Leander, 1897, Škedenj, Trst.—**Grabrović** Ivan, 1893, Muntić, Pula. — **Grgić** Matija, 1888, Bazovica, Trst. — **Gombač** Josip, 1897, Krušica, Podgrad. — **Golubović** Josip, 1896, Lovran. — **Godniv** Vinko, 1894, Herpelje. — **Ilijić** Ivan, 1897, Omišalj.—**Jerunela** Ivan, 1893, Karpica, Istra. — **Jirman** Josip, 1884, Nova Vas, Plomin.— **Jurković** Antun, 1896, Opatija.— **Jurčić** Joakim, 1893, Pazin. — **Jakopec** Franjo, 1890, Kopar. — **Justinić** Nikola, 1896, Dobrinj. — **Kolman** Antun, 1894, Koroman, Barban, Istra. — Koraca Ivan, 1890, Poreč. — **Keršić** Ivan, 1887, Kluni, Poreč. — **Koraca** Ivan, 1890, Poreč.— **Komelj** Ludovik, 1897, Trst. — **Kuftič** Ante, 1894, Kuftiči Pulu. — **Kirac** Ivan, 1875, Medulin. — **Kučič** Anton, 1892, Moščenice. — **Kocijančič** Josip, 1892, Rožar Kopar. — **Kermec** Jakob, 1890, Požun Kopar. — **Legović** Ante, 1897, Kaštelir. — **Laković** Josip, 1894, Podgrad.—**Marjetič** Josip, 1888, Prapreče Dekani.— **Mlinarič** Franjo, 1885, Sv. Barbara, Optuj, Istra.— **Mertelj** Andrej, 1889, Bestjak, Optuj. — **Mihaljević** Josip, 1892, Pula. — **Muleš** Josip, 1885, Pletenci, Volosko. — **Nefat** Anton, 1893, Rovini.— **Ostanek** Franjo,1893, Trst. — **Opat** Karlo, 1896, Trst. — **Paulović** Anton, Nova vas, Poreč, 1887. — **Poropat** Anton, 1888, Dane Buzet. — **Pištan** Jakob, 1887 Kaštel, Kopar. — **Radović** Anton, 1892, Sv. Lovreč, Poreč. — **Rosanda** Anton, 1889, Vinkuran Pula. — **Radulović** Anton, 1870, Radmani. — **Rojac** Roko, 1887, Šmarje, Kopar. — **Škrlj** Franjo, 1886, Gorenjavas, Buzet. — **Sonce** Ivan, 1885, Kontovelj, Trst.— **Samec** Hermin, Trst. — **Sasič** Mihael, 1890, Opčina, Trst. — **Sosič** Anton, 1886, Opčina, Trst. — **Strolig** Anton, 1892, Račja vas, Buzet. — **Škrabič** Jakob, 1887, Krnica. — **Sancin** Ivan, 1889, Plavlje. — **Šverko** Anton, 1893, Klenovščak, Buzet.—**Šusteršič** Franc, 1888, Trst. — **Šljivar** Josip, 1896, Jarbulišče, Pazin. — **Tkalčić** Ivan, 1891, Mali Brgud Kastar. — **Turina** Oskar, 1892, Pula. — **Žagar** Mate, 1873, Padrič, Trst. — **Demarin** Anton, Pula. — **Stipamč** Ljudevit, 1884, Volosko.

Pozdrave iz Sibirije prinašam sledečim rojakom iz našega ozemlja, ki ga je okupirala Italija, od njihovih sorodnikov, ki se nahajajo v 1. jugoslovanskem polku Matije Gubca v Sibiriji. Njihov naslov je: 1. jugoslavjanskij polk. Tomsk. Krasnyja Kazarmy, Sibirija. Prosim "Edinost" in druge prizadete liste, da te pozdrave priobčijo in jih na ta način napravijo dostopne rojakom, ki so že dolgo brez vesti od sorodnikov v Sibiriji. **Dr. Fr. Stele.**

Arhar Matevž, Rovte pri Logatcu, od sina Franca Arharja. — **Arhar** Katarina, Rovte pri Logatcu, od bratranca Franca Arharja. — **Ban** Marija, Prosek, od brata Hermana. — **Bezin Antonija,** Sv. Križ pri Trstu, od očeta vsi družini. — **Bing** Olga, Trst, piazza Barriera vecchia 10/IV, od brata Edvarda; o Rihradu ne ve nič. — **Bokatić** Franjo, Kršan, Istra, od brata Iveta. Iz Kršana je v polku tudi Mate Belušić. — **Bokatić** Anton, Kršan, Istra, od Iveta. — **Butković Marija,** Otok Krk, Vrbnik, sin in brat Nikola Butković se je javil kot dobrovoljec v srbsko armado v Odesi, kjer je končal oficirsko šolo in 22. maja 1917 stopil v rusko armado in obiskoval rusko oficirsko šolo, sedaj pa je v 1. jugoslovanskem polku v Tomsku "zastavnik". — **Caharija** Bogomila, Nabrežina, od podporočnika Ipavec— **Candido** Carlo, impiegato giudiziale, o. Krk, Istra, od Nikole Butkovića pozdrav Pepini Belestra in Eurichetti Grisan. — **Cerkvenik** Josipina, Gradišče pri Divači, od bratranca Ivana; je skupaj z D. Firceta iz Lokve. — **Cihlař** Matej, Trst, via Sette Fontane 35/III. Edvard sporoča pozdrave celi družini; o Mariju ne ve nič, a upa da je že doma; o svojem bratu tudi nič; sporoiči vse sestri Olgi. — **Cingerle** Franc, Visoko 78, p. Šempas, Primorsko, od brata Antona Cingerle; pozdrav tudi od Ivana Grudna iz Užič. —**"Ciril-Metodova šola"** pri sv. Jakobu v Trstu, učiteljski zbor, podporoč. H. Ipavec vsem tovarišem in tovarišicam pozdrav; je poveljnik 9. stotnije 1. jugoslovanskega polka Matije Gubca v Tomsku. — **Čekada** Katina, Divača, Eržen pozdravlja Tončka g. in ga. Magajna in Sušovo Mino. — **Danev** Helena, Kontovelj 63 p. Prosek, sin Andrej Danev; bratranec Ivan Sonce je tudi v 1. jugosl. polku; pozdravlja brata Alojzija, Fakinovega Ivana in vse prijatelje.— **Dobrilla** Antonija, Štranga, Pazin, od nečaka Ciprijana. — **Dobrilla** Ana, Štranga, Pazin; cel čas se je boril proti Avstriji; v Tomsku je videl Ettore Marzaz-a iz Pedene. — **Dolenc,** družina, Prosek, Herman je služil od l. 1916. v raznih armadah in je sedaj v 1. jugoslovanskem polku. — **"Edinost"** uredništvo, Trst. "Pošiljam v imenu tržaških in goriških Slovencev nahajajočih se v 1. jugosl. polku v Tomsku prisrčne pozdrave vsem borcem za svobodo z željo, da se naše skupne težnje kmalu uresničijo." Podporoč. H. Ipavec. — **Fabian** Karolina, Reifenberg pri Gorici, od sina Ivana. — **Fanuko** Ante, Dobrini, o. Krk, od brata Nikole. — **Ferfila** Marija in Terezija, Senožeče 124 pri Divači od brata Antona. — **Ferlan** Ani, Opatija, Rajerova ulica 303, od Antona Kučića. — **Ferlin** Bože, selo Frlini, p. Sv. Vincent, Istra; od sina Boža.—**Franetič** Franja, Senožeče, 1, vas Potoče; od moža; Vražmov Tome je tu v 1. jugosl. polku. — **Frank** Ivana, Prem 84, Notranjsko; od bratranca I. Kirna. — **Friedreich** Ferdinand, Sv. Tomaž p. Ajdovščini, od sina Jožefa. — **Gerdol,** družina, Rocol (na hribu) 496, Trst, od sina Ivana. — **Golubović** Marija, Orebić (Pelješac), Dalmacija, od nečaka Josipa.—**Golubović** Antonija, Lovran 69, Istra, od sina Josipa. — **Grabrović** Jelena, selo Muntić 44 p. Pulju, od sina Ivana.— — **Grabrović** Lucija, s. Muntić, p. Pulj, od Ivana. — **Graso** Metileli, Sušak, Kostrena sv. Lucije. podporočnik Kosta Ruzić pozdravlja. — **Gruden** Marija, Užice 15, p. Šempas, Primorsko, od brata Ivana; Cinferle iz Visokega je ž njim. — **Ipavec** Štefan, Prosek, od sina Hermana. — **Ipavec** Katarina, Trst, Montechi 15/I, od sina Pepi. — **Ivančič** Marija, Trst, ul. Montechi 15/I, od brata Pepi. — **Jesenko** Ana, Otlica p. Ajdovščini, od moža Rada. — **Jug** Franc, Selo 73, p. Černiče, od sina Maksa. — **Jurman** Marija, Novavas, p. Sušnjevica, Istra, od moža Josipa. — **Justinić** Ivan, Dobrinj, o. Krk, od sina Nikole. — **Katnić** Mato, Cirkvenica, gostiona "Sušak", od sina Mata. — **Kenda** Ivan, Zagrad 26, Idrija, od sina Antona.— **Klemente** Marija, Tolmin, od soseda Štrukelj Alfonza. — **Knez** Ruža, Pazin, Corso dom Bertoža, od Ciprijana Luk. 1916 je stopil v srbsko armado; 1917 je prešel v jugosl. bataljon v Kijevu, 1918 odpotoval v Sibirijo, kjer je v 1. jugosl. polku.—**Kocijančič** Uršula, Štepani, pošta Črni kal, Istra, od Jos. Kocijančiča. — **Kocijančič** Jakob, Bazar, p. Črni kal, Istra, od sina Josipa. — **Kogovšek** Marija, Grampovce, p. Rovte pri Logatcu od Fr. Mrharja.—**Kompara** Ivana, Breg, p. Ajdovščina, Sv. Tomaž, od Jož. Freidereicha. — **Koraca** Mate, s. Jasenovica, mesto Porić, Istra, od sina Ivana; želi kmalu štititi Jugoslavija. —**Košanc** Anton, Škedenj 639, Trst, od Vinka. — **Krančič** Andre, Buzet, Sovinjak, Istra, od sina A.—**Kravanja** Amalija, vas Soča 100, Bovec, od moža Franca. — **Kravanja** Eliza, vas Kal 2, Bovec, od brata Andreja. — **Kučić** Benedikt, Moščenice, Draga, Istra, od Tončiga.— **Kumor** Antonija, Kojsko pri Gorici od moža. — **Kutin** Anton, mizar, Kobarid, Drežanca od Medveda Matije.—**Kvaternik** Milutin, Kraljevica, Primorsko, od Oskarja.— **Lenarčič** Ema, Ospo, p. Črnikal, Istra; od poročnika F. Jakopca. — **Lukež** Anton, Pićan, 75, Pazin, od sina Ciprijana. — **Lukežič** Jakob, Vrtojba I. pri Gorici, od sina. "Upam kmalu srečno in veselo svidenje v naši svobodni domovni Jugoslaviji; ne obupajte, bodite ponosni name. Živela svobodna Jugoslavija!" — **Lukežič** Jožefa, Vrtojba I. p. Gorici, od brata Franca. "Tu smo trije domačini: jaz, Džvani in en Jehelinov; iz goriške okolice jih je še več." — **Lulik** Avgust, Ajdovščina, od sina Gusteljna. "Skrbite za Marijo!" — **Majer** Valerija, sv. Anton, Koper; od poročnika Franca Jakopca. — **Malalan** Marija, Opčine 5, Trst, od brata Antona. — **Marinič** Peter, Kojsko, p. Gorici, od brata Toneta. — **Marmolja** Leopolda, Selo 4 pri Černičah, od Maksa Juga. —**Metjac** Antonija, Kojsko pri Gorici, od moža. —**Medved** Josip, Drežanca, Kobarid, od Matiasa. — **Medvedić** Marija Kastav, Voloska, selo Klana, od Roberta. "Bratski pozdrav mojim sovojnikom Tvojim bratom! Srečen sem, da se bom mogel bok ob bok ž njimi boriti za svobodo našo in Tvojo!" — **Medvešček** Janez, Trst, via de Amicis, od brata Antona. — **Mermolja** Alojzij, Batuje 67, Černice, Goriško, od sina Mirka. — **Millovaz** Giuseppina, Cittanova p. Parenzo od Cipriana. — **Mirc** Katarina, Lokev 19, pošta Divača, od sina Franca. Iz Lokve sta v Tomsku tudi Andrej Obermel in Martin. — **Mlekuž** Ivan, vas Kal 26, Bovec, od strična Andreja. — **Moderčin** Darinka, Sušak, Boulevard 119 od brata Oskarja. — **Munih** Jožefa, Stržišče 3, Hudajužna od J. Pojntarja. — **Nabergoj** Ljudomil, Prosek 106, od Andreja Rupla. — **Nardin** Jožefa, Vrtojba II, p. St. Peter pri Gorici od Maksa Juga.—**Ogrin** Ivan, Loka 27, črnikal, Istra, od Ivana. — **Orlić** Marica, Punat, o. Krk, od Nikole Butkovića. — **Pagon** Tomaž, Cirkno 101, od sina I. Pagona. **Paškulin** Jožef in Franc, St. Andrež, p. Gorici, od brata Leopolda. — **Paternost** Hinko st. naducitelj, Senožeče pri Divači, od sina. — **Perhavec** Jernej in Peter, Potoče 6, Senožeče, od sina Matija. Iz Senožeč je v 1. jugosl. polku tudi Metod Paternost in Uražmov Tone. — **Pertot,** družina, Prosek, od H. Ipavca. — **Pertot,** Marcela, Prosek, od H. Ipavca. — **Petrić** Marica, učiteljica, Golac, Obrov, Istra, od Edvarda. — **Pajntar** Lovrenc, Stržišče 36, Hudajužna, od sina Jakoba. — **Radović,** žena, Poreč, Zbandije, od moža Antona. — **Rijavec** Olga, St. Peter pri Gorici, od Franca. —**Rijavec** Marija, Trnovo p. Gorici 14, od moža Južefa. — **Rizzi** Amalija, Trst, via Alice 8, od Edvarda Lebana. — **Rožič** Ivana, Osek, Šempas, od Antona. — **Rupelj** Ivan, Prosek, Devinščina 6, od očeta. — **Sancin** Angela, (p. d. Toč) Škedenj 487, Trst, od Vinka. — **Sancin** Jožef, Badstia 55, p. Zavlje, Istra, od brata Ivana Sancina. — **Sever** Ivan, Loka 20, Črni Kal, od sina Ivana. — **Sever** Marija, Loka 20, Črni Kal, od moža Ivana. — **Skabič** Marija, Krnica 68, Istra, p. Vodnjan, od moža Jakoba. — **Sosič** Antonija, Općina pri Trstu 429, od sina Grge. — **Sosiw** Ivanka, Općina pri Trstu 119, od moža; v polku sta tudi "Toni od Francinov" in "Mičel od poloneje". — **Spazzapan** Marija, Ajdovščina, družina Lulik, od Gusteljna. — **Starc** Anton, Kontovelj, p. Prosek, Trst, od Andreja Daneva. — **Strosar** Franca, Trnovo, p. Gorici 21, od sina Jožefa. — **Šfiligoj** Anton, Lupoglava 29, Istra, od sina Franca. — **Škrinjar** Luka, Ležeče, p. Divači, Primorsko, od strična Ivana. — **Špacapan** Slava, Gorica, ul. Levada 29, od Štrukelja. — **Špucopan** Marija, Sv. Križ, Plače pri Ajdovščini, od brata Jožefa, Tolmin 109/I, od sina Alfreda. — **Tocilj** Marija, Zadar, Dalmacija, od sina Ivana. — **Tomažič** Anka, Gorica, ul. Sv. Antona 12, od Josipa Demarin. — **Tratnik** Ivan, Trst, via S. Anastasio 2, od Edvarda. — **Turina** Olga, Rijeka, piazza Elisabetta 2./III., od brata Oskarja. — **Turnher** Nande, Klana, Istra. "Samo posebi umevno, da sva midva z Robertom vojaka jugosl. narod. armije, ter da nosiva mesto kokarde slovenske trobojnice. Javi Emilu in Edmundu o našem pojavljenju, isto v Ljubljano in Postojno." Herman. — **Tušek** Marija, Gorje, p. Cirkno 70, od Ivana. — **Valentič** Marija, učiteljica, Servola 437, Trst, od Leandra Godine. — **Valentinčič** Katarina, Trnink 5, Podbrdo, od sina Franca. — **Vouk** Ivan, Trst, posta centrale, espedizione Giornali, od Edvarda. — **avadlam** Matilda, Štandrež pri GZorici, od brata Leopolda. — **Zec** Lavoslava, Moščenička Draga, Istra, od Tončića. — **Zidarić** Vinko, učitelj, Pićan, Istra, Pazin, od Ciprijana. V Rusiji je od 13. avgusta 1916, 26. avgusta je stopil v srbski kor v Odesi; l. 1917. izstopil iz srbskega kora in vstopil v jugoslovanski bataljon v Kijevu; tam ostal do 13. junija 1918, ko je stopil v rusko armado in bil tam do 10. decembra 1918. Isti dan stopil v Tomsku v 1. jugoslovanski polk Matije Gubca. — **Žakelj** Andrej, Ledine, Idrija, od sina Radivoja. — **Žgaga** Frančiška, Trtnik, Podbrdo od Franca Valentinčič. — Rodbina **Pless,** Devin, pozdravi od sinov dr. Ivana in Ludovika Pless. — Rodbina **Šusteršič,** Trst, od sina Franca. — Dr. **Antončić** Anton, odvetnik, Krk (ali Omišalj), o. Krk, od poročnika Ilijić. — **Ilijić** Jelena, Omišalj, o. Krk, od poročnika Ilijića. — **Trpin** Antonija, učiteljica, Idrija 232, od učitelja Iv. Gabrovška, naj se po možnosti oglasi na dr. Stele, Sp. Šiška 172.

Po "Slovencu" od 4. sept. 1919.

Umrli so v Ljubljani: Alojzij Žebre, sin ključavničarskega pomočnika, 9 mesecev; Angela Volaišek, hči premogarjeve vdove, 19 let; S. Nikolaja Zeineb, uršulinka, 76 let; Avgust Sterle, sin delavke, 10 let; Ana Zavašnik, žena ključavničarja, 27 let; Alojzija Tavzes, žena poštnega asistenta, 25 let; Ferdinand Fink, premogar, 25 let; Jakob Ferkov, mesarski vajenec, 19 let; Bogomir Vončina, rejenec, 9 mesecev; Peter Scherbineg, rejenec, 2 in pol meseca; Jera Škotin, vpokojena tovarniška delavka, 86 let; Jožef Šetina, rejenec, 15 dni; Ivana Virk, zasebnica, 70 let; Jožef Janković, sin železniškega uslužbenca, 7 dni. — Karol Vizjak, sin pečarskega pomočnika, 10 mesecev; Anica Brolih, hči mizarskega pomočnika, 1 mesec; Ciril Iskra, sin zidarskega mojstra, 9 let; Josip Mejač, delavec južne železnice, 51 let; Jožefa Strohsack, hči železniškega čuvaja, 10 let; Fr. Schnautzer, posestnik in tajnik okrajne bolniške blagajne 53 let.

Nočno delo pri pekih odpravljeno. Na enketi 30. julija in dne 4. avgusta 1919 pri poverjeništvu za socialno skrb se je sklenilo, da se nočno delo odpravi in se začne dogovorno obojestransko z dnem 15. septembra z delom v vseh delavnicah v pekovski obrti od 4. ure zjutraj.

POŽAR NA MARIJINEM TRGU

Na Marijinem trgu v Ljubljani stoji ozka, visoka zgradba, v kateri imajo Zankl-novi sinovi svojo prodajalno lakov, barv in firneža. Zgradba ima II. nadstropja z mezzaninom. V hiši stanujejo tri stranke. Vhod je od Frančiškanske cerkve, zelo ozek in tudi stopnice so zelo ozke. Pod stopnicami in pri vhodu ima Zankl zelo primitivne shrambe za razne, tudi več ali manj eksplozivne snovi, lake itd. 3. okt. popoldne sta dva Zanklova uslužbenca pri vhodu nalivala brunolin v sod. Eden, hoteč se prepričati, če je sod že poln, je prižgal vžigalico... Nastala je u sodepolna eksplozija, katera je zahtevala človeške žrtve, ki so bile več ali manj poškodovane. Nastal je silovit požar, ki je povzročil znatno, doslej še ne povsem točno ugotovljeno škodo.

Podrobnosti.

O groznem požarju na Marijinem trgu nam javlja očividec sledeče okolnosti:

Bilo je dne 3. oktobra ob 1 uri 50 minut popoldne. Iz vhoda Zanklove hiše se začuje obupen mladeniški klic: "Zaprite! Zaprite!... Eksplodiralo bo!" Mahoma je bila vsa hiša v gostem, črnem dimu. Dim se je valil iz vhoda po stopnicah v vsa nadstropja. Vsa stanovanja so bila takoj zadimljena. Nekateri stanovalci so ravno odkosili, drugi so se pripravljali.

Stanovalci so začeli obupani letati semintja. Nudili so se grozni prizori, zlasti ko se je mati, ga. Podkrajšek, spustila vsa goreča na tla.

Požarna bramba je došla precej pozno na lice mesta; vzrok: pomanjkanje preciznih zglasilnih aparatov in ker je bila tudi telefonska zveza zelo počasna.

Med tem časom je začela vsa notranjost hiše goreti. Ljudje-stanovalci so večinoma bili že rešeni, ko je stopila požarna bramba v akcijo. Hvala gre g. Sevniku, ki je dal svoje široke plahte, da so ljudje poskakali vanje.

Ko je požarna bramba začela delovati, je težavno našla hidrante. Ob 3. uri popoldne je bil ogenj ugašen.

Poškodbe.

1. Zelo poškodovana odnosno opečena je gdč. Danica Šolar, 19 let stara z Rakeka, gojenka II. letnika učiteljišča, stanujoča na Bregu št. 4. Težke opekline ima na obrazu, ki je ves črn.

Usodnega trenotka je bila na obisku pri svoji prijateljici gdč. Mariji Tanjko. Letela je najprej po stopnicah, a se potem skozi okno spustila ožgana na tla. Nahaja se v deželni bolnici, IV. oddelek.

2. Marija Tanjko lahko poškodovana. Bila je sprva pripeljana v bolnico, a je kmalu odšla v privatno lečenje.

3. Ga. Marija Podkrajšek, soproga uradnika pri agrarnih operacijah, stanujoča v II. nadstropju. Ob izbruhu ognja je pričakovala svojega soproga h kosilu. V obupu je najprej vrgla svoje dete, triletnega sinka Dinka skozi okno, potem se pa še sama spustila doli. Padla je najprej na balkon, kjer je čakala družina gda. Gnezde rešitve. Dobila je poškodbe na glavi in rokah. Njen sinko je skoro nepoškodovan. Sprejeta je v bolnico.

4. Dinko Podkrajšek, tri leta star. Lahke poškodbe na glavi in desni roki. V bolnišnici leži poleg svoje mamice in gleda odprtih oči okolico. Piškotke jé.

5. Gdč. Florjančič, 52 let stara, stanujoča v III. nadstropju. Spustila se je s tretjega nadstropja na balkon I. nadstropja. Dobila je resne poškodbe v križu. Sprejeta je v deželno bolnišnico, kirurgični oddelek.

6. Postrežček Ivan Zupančič z lahko poškodbo na čelu; zadelo ga je pohištvo, ki so ga metali doli.

7. Gdč. Zlata Gnezda, lahko poškodovana. V privatni oskrbi.

Poleg človeških žrtev trpe stanovalci tudi veliko škodo na pohištvu, obleki in perilu. Stanovalci so: g. Gnezda, revizor južne železnice v I., g. Podkrajšek v II. in gdč. Florjančič v III. nadstropju.

Ob požaru so se zbrale velike množice gledajočega občinstva. Ves Marijin trg tja do Stritarjeve ulice je bil zaseden.

Jugoslovanski policaj v avstrijski uniformi, je prišel v četrtek, dne 4. septembra ob 10. zvečer v restavracijo Lamper v Sevnici ob Savi ter je navzoče goste, ki so se začudeno povpraševali, kako prihaja sem avstrijsko uniformirani "Feldwebel", vse povrsti zapisal in jim grozil s kaznijo. Vprašamo kr. okrožno poveljništvo, imajo ti orožniki s strani poveljništva ukaz posluževati se avstrijske uniforme, ali delajo to na lastno pest ter s tem izzivajo, naše že itak zelo razburjeno prebivalstvo. Odločno protestiramo proti temu, da se nas z avstrijsko uniformo spominja na težke čase, ko smo morali trpeti v avstrijskih ječah. Domačini ter koroški in primorski begunci.

Soproga in hčerki Radiča aretirane. Zagreb, 4. septembra. Državno pravdništvo je pustilo aretirati soprogo in dve hčerki Štefana Radiča. Iz kmetskih krogov so namreč prihajale ovadbe, da vodijo omenjene dame akcijo proti rekrutiranju in da sploh nagovarjalo kmetsko ljudstvo k neposlušnosti proti državnim oblastem. Policija je zaslišala celo vrsto prič in ko se je prepričala o istinitosti omenjenih ovadb, je odredila pri Radičevi rodbini hišno preiskavo, katere rezultat je obdolžitve le še podkrepil. Gospo Radič in njeni hčerki so izročili sodniji. Na tendencijozno poročilo današnjega "Hrvata", da je bil Štefan Radič cel čas, kar je bila aretiran, šele enkrat zaslišan, izjavlja nocoj Edino uradno obvestilo, da je bil Radič zaslišan že mnogokrat. Pri prvem zaslišanju je napadel Radič preiskovalnega uradnika s surovimi psovkami, tako da je moralo biti zaslišavanje prekinjeno. Radič ni bil nato disciplinarno preiskovan. Na ponovno očitanje v opozicijonalnem časopisju, da se namenoma zavlačuje razpravo proti Radiču in njegovim tovarišem, izjavlja vladni komunike, da so bili vsi ti gospodje aretirani na izrecno zapoved ministrskega sveta zaradi njihovega rovarenja proti državnemu jedinstvu v inozemstvu. Zato je tudi nadaljno postopanje proti Radiču odvisno od sklepa ministrskega sveta.

Protest radgonskih nemških trgovcev, obrtnikov in gostilničarjev proti priklopitvi Nemški Avstriji.

Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je dobilo dne 4. septembra nastopno nemško protestno brzojavko odbora radgonskih trgovcev: "Danes v Radgoni zbrani nemški trgovci, obrtniki in gostilničarji protestujemo proti priklopitvi k Nemški Avstriji. Radgona je gospodarsko navezana na zasedeno ozemlje Prekmurja ter na pokrajine južno od Mure in bo uničena, ako se odcepi od tega ozemlja. Laž priseljenih uradnikov je, ako trdijo, da hoče Radgona spadati k Nemški Avstriji: Res pa je, da hočemo živeti s Slovenci v miru in edinosti. Prosimo, da se ta naša prošnja pošlje v Pariz, in da nas obranijo gladu in revščine. — Odbor radgonskih trgovcev."

Nemške laži.

Ljubljana, 5. septembra. Ljubljanski dopisni urad poroča uradno: Ker uvidevajo Nemci svojo brezupnost, da bi pri bodočem ljudskem glasovanju v južnem pasu A na Koroškem mogli doseči kakšen zase povoljen uspeh, so pričeli begati naše ljudstvo z raznimi vznemirljivimi vestmi. Njihovim namenom služi sedaj tudi dejstvo, da je bilo Prekmurje na mirovni konferenci prisojeno Jugoslaviji. Vsled tega širijo sedaj vest, da je bilo Jugoslovanom sicer priznano to ozemlje, da pa se bodo morali zato umakniti na Koroškem na vsej črti : južno pod Dravo. Nepotrebno bi bilo neznimselnost takih in sličnih trditev izpodbijati, ako ne bi način, kako nemško časopisje izrablja to priliko in razblinja te govorice, merilo na to, da zanese zmedo med naše ljudstvo in nam ošibi naše vrste. Nemci računajo z dejstvom, da je naše ljudstvo še pred nedolgim časom v preobilni meri moralo izkusiti divjaštvo nemškega vojaštva ter da se bo vsled tega ob sličnih trdovratno vzdrževanih namigavanjih pričelo baviti z mislijo, kaj bi nastalo, ako bi pri glasovanju res podleglo in prišlo iznova nemškim neprijateljem v roke. Da Nemci pri svojem početju računajo z nerazsodnostjo širših slojev, je razumljivo, zato pa tudi upajo, da jim bodo njihovi poizkusi prinesli zaželjeni uspeh. Da se torej prebivalstvo v pasu A pomiri in da se razpršijo vsi dvomi, bodi pribito sledeče: 1. da je bila meja med obema glasovalnima pasoma na Koroškem določena v sedanji obliki od mirovne konference; 2. da je ostala neizpremenjena tudi v sedaj izročeni nemško-avstrijski pogodbi, kar izrecno poudarjajo tudi vsi nemški viri, ki jasno navajajo, da so vsa obmejna vprašanja tudi v končnoveljavni obliki mirovne pogodbe ostala neizpremenjena in da obstaja edina izprememba le v tem, da je bila Radgona prisojena Nemški Avstriji. Vsi drugi predlogi nemško-avstrijske delegacije pa se niso upoštevali. Ljudstvo, prebivajoče v pasu A, naj se torej nikakor ne da begati po pobožnih željah, ki prihajajo z one strani demarkacijske črte, ker bo le samo odločevalo o svoji bodoči državljenski pripadnosti. In tega bo mogoče izbrati v ljudskem glasovanju v teku treh mesecev po podpisu nemško-avstrijske mirovne pogodbe.

Potovanje in bivanje po operacijskem ozemlju. Vrhovno poveljništvo kr. italijanske vojske narejuje: Čl. 1. Potovanje in bivanje v ozemlju, ki se nahaja v vojnem stanju, izvzemši v operacijskem ozemlju, ni podvrženo nikakšni omejitvi; čl. 2. Vsi oni, ki hočejo peš ali s kakršnimsibodi transportnim sredstvom potovati in bivati v operacijskem ozemlju, morajo biti preskrbljeni s prehodnico ali istovetnostnim izpričevalom in dobiti dovoljenje od poveljniškega urada kraljevih karabinjerjev, ki posluje v občini, kjer bivajo prosilci; čl. 3. Dovoljenje se bo izdajalo v slučajih, v katerih bodo navedeni tehtni vzroki za potovanje v kraje, ki se morajo natančno navesti tudi v dovoljenju; čl. 4. Civilni funkcijonarji in osebe, ki potujejo po naročilu vojaških poveljstev ali civilnih oblasti morajo biti preskrbljene samo z istovetnostnim izpričevalom in s službenim potrdilom; čl. 5. Kršitelji pravil te naredbe se bodo morali vrniti z obveznim potnim listom in se kaznujejo z globo od 50 do 1000 lir ali z zaporom do 100 dni; čl. 6. Omenjena naredba, ki razveljavlja vse prejšnje tozadevne določbe, stopi v veljavo o polnoči 5. septembra 1919.

Bled. Dne 28. septembra okoli polnoči se je slišalo grozno vpitje s srede jezera. Bil je Ivan Černe, posestnik pod kolodvorom, ki se je celo uro boril s smrtjo. Šele okoli polnoči sta ga slišala in prišla na pomoč župnik Jakob Kleindienst in ribič Franc Mandelc, katerima se je prav zadnji trenutek posrečilo, da sta že nezavestnega rešila in spravila k Pretnarju, kjer se je po dolgem času zavedel.

Živinski sejmi so po celem Slovenskem Štajerju zaprti, ker se je v velikem pojavila pri goveji živini kuga-slinovka. V naše kraje se je zanesla ta nevarna bolezen iz Hrvaškega. Da se slinovka še bolj ne raznese po naših krajih, svetujemo, naj živinorejci vsak posamezen sumljiv slučaj takoj prijavijo okr. živinozdravniku.

Uradno potuje po Koroškem deželni predsednik dr. Breje v spremstvu poverjenika za kmetijstvo, prošta Andreja Kalana.

Perzija je priznala našo državo. Vsekako 'velikanska pridobitev!'

Tržaški Slovenci brez šol. Italijani Slovencem v Trstu nečejo dati slovenskih šol. Dovolijo jim le, da smejo imeti zasebne slovenske šole.

Občinske volitve po celi Jugoslaviji se bodo vršile pred volitvami v konštituanto. Kdaj bodo volitve v konštituanto (prvo državno zbornico) se še ne ve.

Ogenj. Na Polju pri Bohinjski Bistrici je zgorel začetkom sept. kozolec Janeza Rozmana p. dom. Ipana zgornjega. Zažgali so otroci, ki so se igrali z očalno šipico in koncentrirali solnčne žarke. V nevarnosti je bila vsa vas Polje, k sreči je pihal veter v nasprotno stran. Škode je nad 10.000 K. — Ker je posvetil sedanji odbor Gasilnega društva na Boh. Bistrici vse svoje delo dramatičnim predstavam, je nujno potrebno, da vzame občinski odbor požarnovarstveno organizacijo po vseh vaseh naše občine v lastne roke, ker se sicer lahko pripeti, da bodo namen gasilnih društev napačno razlagajoči gospodje gasilci, dobajali prepozno na kraj nesreče tudi pri bolj resnih slučajih. — Eden izmed navzočih.

Za izpiranje ust,

za čiščenje zob in za splošno antiseptično uporabo je **Severa's Antisepsol** (Severov antisepsol) je najboljši za to ceno. Zahtevajte vedno to pravo, pravilno sestavljeno zdravilo v lekarni. Cena 35 centov in 2c davek.

Kot Liniment

ne boste našli boljšega, bolj ekonomičnega in tako po nizki ceni kot je **Severa's Gothard Oil** (Severovo Gothardolje) katero je poznano že zadnjih 38 let kot izvrstno domače zdravilo za razne bolečine v telesu. Cena je 30 centov in 60 centov, z 2c in 3c davka.

Vaše obisti

zahtevajo točno delovanje vsak dan. Če so te bolne ali oslabljene, njih delavna zmožnost je zmanjšana. Popravite ta nered s tem, da vzamete **Severa's Kidney and Liver Remedy** (Severovo zdravilo za obisti in jetra). Bolečine v hrbtu prenehajo in se izrube. Cena 75 centov in $1.25, z 3c in 5c davka.

Vstavite Kašelj!

Ne dopustite, da se vleže v prsa prehlad za vso zimo, temveč ga odpravite takoj. Odstranite prehlajenje s dobro znanim, zanesljivim, okusnim zdravilom za kašelj, katerega ime je kot vam že znano

Severa's Balsam for Lungs

(Severov balzam za pljuča) kateri se je dobro obenesel pri zdravljenju kašlja in prehladov že od leta 1881 ko je prvič podam ljudem na poskušnjo. Od tedaj naprej je postal slavno zdravilo med ljudstvom proti kašlju in prehladom, teškemu dihanju, zagrlenosti, bolnemu grlu in spazmatični gripi. Je okusno za vživanje. Otroci in odraščeni ljubijo to zdravilo. Ne vsebuje nobenega opijata. Se prodaja v vseh lekarnah. Cena je 25 centov in 50 centov, z 1c in 2c davka.

Influenza

ali navadni prehlad bi se morali takoj zdraviti. Vzemite eno ali dve **Severa's Cold and Grip Tablets** (Severove tablete zoper prehlad in gripo) dokler vaša creva delujejo redno. Potem vzemite po eno na vsake tri ali štiri ure dokler se vam zdi da je potreba. Kupite si zavoj teh tablet za 30 centov in 2c davka.

Zaprtnica

se hitro odpravi, delovanje jeter se ojača in splošna pomoč se spozna ako se vživajo **Severa's Liver Pills** (Severove jetrne krogljice) po noči. Zboljšanje se pokaže že v jutro, brez ščipanja ali drugih bolečih posledic. Cena 25 centov in 1c davek.

Nervoznost

je bolno stanje živcev in kliče po pomoči, odahnenju in ob enem ojačanju s toniko. Vzemite **Severa's Nervoton** (Severov Nervoton) po predpisih in kmalu se boste našli na potu okrevanja. Cena $1.25 in 5c davek.

Zahtevajte vedno Severova zdravila v lekarnah. Ako vam pa ni mogoče teh dobiti, pa nam pišite in pošljite nam dovoljno svoto denarja z davkom in mi vam bodemo poslali vaše naročilo.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Ako nameravate poslati DENAR v Slovenijo, na Hrvatsko, ali katerikoli kraj JUGOSLAVIJE

obrnite se preje za nasvet **na našo banko.** Mi vam bomo to preskrbeli po

najnižji ceni točno in zanesljivo

Današnje cene kronam za Jugoslavijo so

K 100	. .	$ 2.00
K 200	. .	$ 4.00
K 300	. .	$ 6.00
K 500	. .	$ 9.80
K 1.000	. .	$ 19.00
K 2.000	. .	$ 37.50
K 3.000	. .	$ 56.00
K 5.000	. .	$ 92.00
K 10.000	. .	$184.00

Denar pošiljamo, ali po pošti, s posedovanjem zanesljivih bank, ali po kablju (brzojavu.) — Cene po kablju so jednake, izjemši male pristojbine za kabelj.

Mi izdajamo tudi čeke na Prvo Hrvatsko Štedionico v Zagrebu. Ček lahko pošljete Vi sami s pismom vred določeni osebi. To je zelo priporočljivo. Stranka dobi zunaj polno svoto brez odbitka izplačano ko menja naš ček.

Ako živite izven našega mesta in nameravate **poslati denarje v staro domovino** pišite nam preje za ceno, ali pa izpolnite doljni kupon. Žal Vam ne bo, ker boste gotovo že na kurzu, ali pri ceni nekaj prihranili.

Naše cene kron so kakor znano najnižje.

Izpolnite ta kupon in pošljite nam v pismu:

State Commercial and Savings Bank,
1935-37 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

Ime in naslov pošiljatelja .....

.....

.....

Znesek v dolarjih .....

Znesek v kronah .....

Ime prejemnika .....

Naslov (vas, selo,) in pošta .....

.....

.....

Naša banka je državna banka, torej pod nadzorstvom in kontrolo vlade. Vsled tega se ni treba nikomur bati, da denar ne bo prišel sigurno na svosvoje mesto.

URADNE URE:

Odprto sleherni dan od 8:30 do 10 ure zvečer, tako je banka tudi odprta vsak dan od 7ih do 8ih zvečer; ob **ponedeljkih** in **sobotah** pa od 8:30 zjutraj do 8:30 zvečer. Ob nedeljah imamo uradne ure od 10. do 12. dop.

Dopisujemo v slovenskem in hrvatskem jeziku,

State Commercial and Savings Bank

1935-37 Milwaukee Av.
blizu Western Ave.,
CHICAGO, ILLINOIS

Pozdrav od kranjskih Janezov. Ko smo zasedli Prekmurje, smo bili od tukajšnjih Slovencev prav prisrčno sprejeti. To je istina: kamor kranjski Janez pride, ga imajo povsod radi. Samo naši domači nas prezirajo (tako si mi mislimo), ker nam namesto tobaka samo bukovo listje in hmelj pošiljajo. Če boste listje nam pošiljali, kaj boste pa doma živini nastiljali? Še nekaj imamo povedati iz meseca maja. Ko smo morali zapustiti Koroško, smo šli na Štajersko. Dospevši v Šoštanj ponoči, so nas vse utrujene in premočene z veseljem sprejeli pod streho, nam napravili večerjo, so nam posušili obleko, še celo svalčice so nam prinesli. Pri vsem tem gre pa največja zasluga gospem in gospodičnam. Dolgo se bomo spominjali tega sprejema na Štajerskem. Vsi podpisani se prav prisrčno zahvaljujemo gospem in gospodičnam iz Šoštanju za posrežbo in pošiljamo prisrčne pozdrave. — Jos. Mohar, Jos. Hren, Franc Starovašnik, Iv. Bernik. — Sredica, dne 13. septembra 1919.

Pozdravi iz italijanskega ujetništva: Nebroj prisrčnih pozdravov vam pošiljamo iz vojn. ujetništva v Italiji, kakor tudi vsem bralcem "Domoljuba". Smo tukaj iz vseh delov naše Jugoslavije ter že komaj čakamo na rešitev. Kako nam gre, rajši ne omenjamo. Tudi nič ne vemo, kako je doma, ker le malokateri dobi kako pisanje. Mnogo bi imeli še pisati, pa žal ni pripuščeno. Kaj več po srečni vrnitvi. Še enkrat pozdravljamo vas tam v domovini, posebno še vse znance: Janez Ogriz, Štefan Esl, Lauseger Albin, Matevž Kos, Jožef Mračnikar iz Koroške, Posinek Karel iz Štajerske, Pogačar Jožef iz Kranjske.

Iz italijanskega ujetništva pošiljajo pozdrave Jenič Ivan, Učman Jožef, Čiller Rok in Vatterer Adolf.

Potni listi za Italijo in zasedeno ozemlje. Opozorijo se stranke, ki želi dobiti potno dovoljenje v Italijo ali v zasedeno ozemlje, da francoska misija v Ljubljani ni nikakor pooblaščena izdajati taka potna dovoljenja. Glasom neoficijelnih informacij izdajata do nadaljnje drugačne ureditve take potne liste samo italijanski misiji na Dunaju in v Celovcu.

Kranjska industrijska družba. Kakor poročajo dunajski listi, bodo pogajanja zaradi prodaje delnic Kranjske industrijske družbe v kratkem dospela do uspešnega zaključka. Veliki sedanji delničarji v okrilju dunajske Bodenkreditanstalt so se odločili, da prodajo polovico delnic. Kupnina bo plačana v lirah. Tako bodo imeli lahko eno gospodarsko postojanko v Jugoslaviji več.

V Ljubljani manjka stanovanj. Mnogo vagonov v Dravljah in pri Vodmatu mora zato služiti za stanovanje revnim družinam. Pa poleti se že še živi v vagonih, čeprav z največjo težavo, pozimi pa bo to nemogoče. Vlada je sestavila komisijo, ki sedaj išče po Ljubljani stanovanj. Pravijo, da je še mnogo hiš, kjer stanujejo razni vojni dobičkarji, katere imajo še dovolj sob na razpolago. Iskalci stanovanj so imeli 14. septembra shod v Mestnem domu, kjer so se upravičeno kregali proti takim razmeram in pozvali komisijo, naj hitro dela.

Slovenski uradniki zapuste Belgrad. Med slovenskim uradništvom se opaža močno gibanje, da korporativno zapuste Belgrad. Železniški uradniki so Belgrad že zapustili. Ta odhod uradništva je pripisati nezadovoljstvu radi nekaterih nesoglasij. Iz tega se vidi, da so razmere v Srbiji še tako zaostale, da našim uradnikom, ki so dosti izvežbani ni mogoče ostati v Belgradu. Zato je pa popolnoma izključeno, da bi celo državo v vseh podrobnostih vladali iz Belgrada, kjer nimajo danes — po pravici povedano — še dosti pojma o moderni upravi velike države. Vsaka pokrajina imej svojo vlado, ki pozna razmere ljudstva, skupni pa naj bodo le veliki okvirni zakoni. Toda čim slabše vladajo v Belgradu, tem bolj tiše liberalci, da naj govori samo Belgrad.

Zadavila je svojo 76-letno mater Nežo Goli v noči od 4. na 5. septembra v Pečicah, škocijanske župnije na Dolenjskem, 43-letna samska hči Marija. Vzrok: Domače razprtije. Morilka je zločin priznala. Priznala je pa tudi nek požig iz prejšnjih let. Zločinko so odvedli začasno v sodnijske zapore.

Oče in sin.

(Slika iz življenja.)

Na zapadni strani mesta Chicago je živela več let skromna češka družina Jan Simon-a, broječa očeta, mater in dvoje nedoraslih otrok. Jan Simon, po poklicu godbenik je preživljal sebe in svoje drage z goslanjem, poleg tega je pa podučeval tudi v tej umetnosti svojega ljubljenega edinca, 12-letnega sina Karola. Karel je bil največji up očeta, punčica v očesu in vse bogastvo na svetu. Dasiravno je ljubil goslar Simon tudi svojo malo edino hčerko in skrbno ženo, je imel svojega sina Karola najbolj pri srcu. Ljubil ga je z nepopisno vnemo in vdanostjo še veliko bolj, kakor zamore ljubiti očetovsko srce svojega otroka. Kakor oče, tako je izkazoval svojo gorečnost in ljubezen tudi 12-letni sin. Ljubil, čislal ter spoštoval je skrbnega očeta nad vse na svetu. Večkrat se je celo izrazil, da gre tudi v smrt za očeta, če bi bilo potreba.

Dan na dan in pri vseh prilikah sta hodila srečni oče in srečni sin skupaj. Sosedje iz okolice so blagrovali to Simonovo družino, ker se tako iskreno ljubi. Obetali so ji žal prenaglo) srečno bodočnost rekoč: "Ko bo mali Karel dorasel, bo skrbel za to, da ne bo treba očetu več delati.

Pa žal, neusmiljena in neizprosna smrt je prekrižala vse te lepe načrte in račune. Mali Karel se je nekega mrzlega dne prehladil, da ga je vrgla huda pljučnica v postelj. Vsa skrbna postrežba starišev in vsa zdravniška pomoč je bila zaman. Mladega umetnika na gosli si je kruta smrt izbrala za svojo žrtev. — —

Kdo zamore opisati neskončno žalost njegovega očeta, ki je sedel ves obupan in objokan ob smrtni postelji svojega ljubljenega sina — edinca. Revež že ni spal več dni in več noči, ker je stregel in pomagal svojemu bolnemu sinu.

Dne 24. okt. t. l. je mladi Karel zatisnil za vedno svoje oči v naročju ljubljenega očeta.

"Z Bogom, dragi oče!" so bile njegove zadnje besede. — —

Ko je ležal Karol na mrtvaškem odru, je prikipela žalost v očetovem srcu do vrhunca. Ves obupan in potrt je begal nesrečni oče iz sobe v sobo, ter pri tem jokaje zrl na svojega mrtvega ljubljenega sina. Žena in sosedi so ga skušali potolažiti, a — vse zaman. Kolikor bolj so ga tolažili, toliko hujše je omilovanja vredni oče plakal ob krsti svojega ljubljenega Karola.

In zgodilo se je pri tem najhujše. — —

Dobrih 24 ur po smrti Karola, je žalujoči oče naenkrat zaihtel in se mrtev zgrudil na tla tik krste. — —

Pogrebnik je prinesel zatem še eno večjo krsto, kamor so položili nesrečnega očeta Jan Simona, tik krste umrlega sina Karola.

Ta izvanredni slučaj se je kmalu razglasil po vsej okolici, kar je privabilo na tisoče sočutnih sosedov. Videti so hoteli še enkrat tako ljubečega se sina in očeta, zopet v skupni družbi — na mrtvaškem odru. O tem dogodku so pisali tudi vsi večji angleški listi našega mesta.

Dobremu in skrbnemu očetu je namreč počilo srce vsled prehude žalosti nad izgubo svojega edinega ljubljenca.

In danes počivata oba v nerazdružni zvezi in ljubavi eden poleg drugega na Oakley Woods pokopališču.

Čast takemu dobremu sinu in takemu očetu!

POZOR ROJAKI!

Kogar veseli kupiti farmo, naj takoj piše za pojasnilo in naj meni naznani, kako farmo si želi kupiti.

Jaz imam na prodaj več farm od 40 do 1200 akrov velike. Jaz imam gotovo farmo na prodaj, kakoršno si želite kupiti s poslopjem, da kar lahko začnete kmetovati.

Prodajam farme in neobdelano zemljo po nizki ceni in na lahke odplačilne obroke.

Ne kupite nikjer farme, dokler si ne ogledate farm, katere imam jaz na prodaj. Če to storite, si boste gotovo prihranili precej denarja. Pišite na naslov:

Ignac Česnik, Willard, Wis.

ŠE JE ČAS!

Ako ste mislili zaboj poslati v stari kraj, pa ste to zamudili, še lahko naročite zaboj z blagom pri meni. Naročilo gre po American Relief Shipment-u. Glejte moj oglas v 43. (zadnji) številki "Glasila". Ako pa želite drugačno blago poslati kakor v mojem oglasu označeno, pišite mi še danes, da vam pošljem ceno.

IVAN GOTTLIEB,
1821 W. 22nd St.,
Chicago, Ill.

PATENTI

KNJIGA ZASTONJ

Pišite po Slovensko knjigo, katera vsebuje vse potrebne podatke o iznajdbah in patentih. Pišite nam še danes in jaz vam pošljem

KNJIGO ZASTONJ

Jaz imam 30 let skušnje kot advokat za patente in v mojih rokah vaše stvari, ki jih želite patentirati dobe najboljšo pozornost. Pišite še danes v slovenskem jeziku vašemu advokatu na:

A. M. WILSON,
Registed Patent Attorney,
315 Victor Bldg.,
Washington, D. C.

K 100 samo $2.00

Pošiljam denar po najnižjem dnevnem kurzu.

K. 1000—VELJA SEDAJ SAMO $18.00

Imam oblastveno dovoljenje za pošiljanje denarja od "Vlade in Federal Reserve Boarda".
Vse pošiljatve so garantirane.
Moje geslo je: "Točna in poštena postrežba".

JOSIP ZALAR, Joliet, Ill.

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy

Prva slovensko-hrvaška
MLEKARNA

1818 W. 22nd Street **Chicago, Illinois.**

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske chikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.
Z velespoštovajem **Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar**

? ALI STE TAKO PREVIDNI, ? DA HRANITE DENAR ?

TER ISTODOBNO, DA POŠILJATE BRZO POMOČ VAŠI RODBINI,

in da pošiljate denar preko naše banke, ker to mi izvršujemo

NAJCENEJE, NAJSIGURNEJE IN NAJBRŽE.

NAŠ NAČIN POŠILJANJA DENARJA JE NAJPOPOLNEJŠI IN NAŠI ZASTOPNIKI IZPLAČAJO NA DRUGI STRANI TAKOJ DENAR BREZ KAKEGA ODBITKA.

POSKUS VAS BO O TEM UVERIL, DA VAM NE BO ŽAL, ČE PIŠETE ZA POJASNILA, KATERA VAM HOČEMO DRAGE VOLJE DATI.

JOHN NEMETH STATE BANK

1597 Second Ave., New York City
Cor. 83rd St.

POZOR ROJAKI!

SLOVENSKA KNJIGARNA V CHICAGI IMA ZALOGO SLOVENSKIH KNJIG PO ZNIŽANI CENI.

"Iz življenja za življenje." Povesti, I. in II. zvezek, s poštnino 70c.

"Zbirka Ljudskih Iger", prvi in drugi zvezek— s poštnino 70c.

"Od Srca do Srca", prvi in drugi zvezek, s poštnino 45c.

Zaloga slovenskih in angleških molitvenikov.

Rojakom se priporoča za obila naročila.

Pišite še danes na:

Slovenska Knjigarna
1847 WEST 22nd STREET,
CHICAGO, ILL.

STARA IN POZNANA SLOVANSKA BANKA
JOHN ZAGAR & CO.,
2400 Wentworth Avenue, Chicago, Ill.

Brzo, sigurno in po ceni
Pošiljamo denar v stari kraj.
Prodajamo šifkarte za vse parobrodne črte.
Preskrbimo potne liste (pose).
Opravljamo zajamčeno vse notarske posle.
Priporočamo se toplo bratom Slovencem.
Odgovarjamo na pisma v slovenskem jeziku.

100 KRON VELJA DANES $2.00.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, kuverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter pobotnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

Bodite previdni z denarjem!

Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj preje, je sedaj potreben ta opomin, kajti vsled večje množine denarja med ljudstvom delajo špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na hranilne uloge

po 3%

ki jih pripišemo k glavnici ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni mešetarji nastavljajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam jih bodemo shranili brezplačno.

Poslopje, kjer so naši uradi, je naša lastnina. Odprto vsak dan izven nedelj in praznikov od 9. dop. do 3. pop.

THE JOLIET NATIONAL BANK

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150.000.00. **Prebitek $360.000.00.**

Emil Bachman Inc.

2107 So. Hamlin Ave.
CHICAGO, ILLINOIS.

Največja **slovanska** tvornica društvenih zastav, znakov, regalij, kap, uniform in drugih društv. potrebščin. Se toplo priporoča cenj. društvom K. S. K. J.

Poskusite enkrat s kakim naročilom pri nas in dobro boste postreženi.

EB EMIL BACHMAN INC. BADGES FLAGS BANNERS & CAPS

MINERS STATE BANK.

CHISHOLM, MINN.

S tem se vam naznanja, da nam je zopet mogoče pošiljati DENAR V VSE KRAJE JUGOSLOVANSKIH DRŽAV. Denar pošiljamo po dnevnem kurzu, ter jamčimo za vsako pošiljatev.

Dalje se vam priporočamo za hranilne uloge in vse druge bančne posle. Banka posluje pod strogim državnim nadzorstvom, in vaše uloge so pri nas absolutno varne.

Za pojasnila nam pišite v slovenščini.

Zapiski iz mrtvega doma.

Spisal **A. M. Dostojevski.** Prevel **Vladimir Levstik.**

(Nadaljevanje).

Bili so tukaj slučajni morilci in morilci po obrti, razbojniki in poglavarji razbojnikov. Bili so navadni žepni tatovi in potepuhi, bili tudi taki, o katerih je bilo težko določiti, za kaj po vsej priliki bi mogli priti semkaj. Medtem pa je imel sleherni svojo povest, nemirno in težko kakor puh po sinočnji pijanosti. Vobče so govorili malo o svoji minulosti; neradi so pripovedovali, in prizadevali so si očividno, da ne bi niti mislili na preteklost . . . Poznal sem med njimi celo morilce, tako vesele, v vseh urah tako malo nagnjene k zamišljenosti, da bi bil človek lahko stavil: vest jim nikdar ničesar ne očita. Toda bili so tudi mračni ljudje, ki so skoraj vedno molčali. Sploh je redko kdo pripovedoval o svojem življenju, pa tudi radovednost ni bila v modi; smatrali so jo nekako za neobičajno in nenavadno. In če se je že poredkoma kdo razgovoril od brezdelja, ga je tovariš poslušal hladnokrvno in mračno. Tu ni mogel nihče nikomur buditi začudenja: "Mi smo šolani ljudje!" so govorili često, z nekakim čudnim samozadovoljstvom. Spominjam se, kako je začel nekoč pijan razbojnik (v katorgi se je bila včasih prilika napiti) pripovedovati, kako je zaklal petletnega dečka, kako ga je najprej prevaril z igračo, odvedel ga je nekam v prazen skedenj in ga tamkaj zaklal. Vsa kasarna, dasi se je dotlej smejala njegovim šalam, je zakričala kakor en mož in razbojnik je bil primoran umolknili; a kasarna ni zakričala od ogorčenja, nego kar zato, ker ni bilo treba govoriti o tem, zato ker govoriti o tem ni bilo v navadi. Ob tej priliki naj pripomnim, da so bili ti ljudje v resnici šolani, in to ne le v prenešenem, nego v doslovnem zmislu besede. Gotovo je več nego polovica vseh znala čitati in pisati. V katerem drugem mestu, kjer se zbira ruski narod v velikih masah, lahko vzamete trumo dvestopetdesetih ljudi, pa bo polovica njih znala čitati in pisati? Slišal sem pozneje, da je nekdo jel izvajati iz sličnih podatkov, da šolanost pogublja narod. To je napačno; so tu povsem drugi vzroki, dasi ni mogoče utajiti, da znanje čitanja in pisanja razvija v narodu zaupanje vase. To pa vendar nikakor ni nédostatek.

Razlikovali so se vsi razredi po obleki: pri teh je bila polovica jopiča temnorjava, druga pa sive barve, enako tudi ena hlačnica siva, druga temnorujava. Nekoč na delu me je dolgo motrila punica-kolačnica, ki se je bila približala arestantom; nato se je nenadoma zagrohotala. — "Uh, kakšna narobe lepota!" je zakliceala. "Sivega sukna in černega, obojega je zmanjkalo!" — Bili so tudi taki med nami, ki so imeli ves jopič samo iz sivega sukna, le rokavi so bili temnorjavi. Tudi glave so bili različno: nekateri so imeli polovico glave obrito podolgem, a drugi počez.

Že ob prvem pogledu si lahko zapazil neko kričeče skupnost v vsej tej čudni družini; celo najbolj izrazovite, najbolj izvirne osebnosti, ki so nehote carovale nad drugimi — tudi one so si prizadevale, prilagoditi se občemu tonu vsega ostroga. Vobče pravim, da je bil ves ta narod, z nekaterimi redkimi izjemami neizčrpno veselih ljudi, ki so zato uživali vsesplošno preziranje—čemeren narod, zavisten, strašno častilakomen, bahav, občutljiv in formalist najhujše vrste. Zmožnost, ne čuditi se ničemur, je veljala za največjo krepost. Vse je navdajala skrb, kako naj se drže na zunaj. Toda neredkoma se je izpremenil najošabnejši videz s hitrostjo bliska v skrajno malodušnost. Bilo je nekoliko resnično silnih ljudi; ti so bili odkritosrčni in se niso spakovali. A čudno: izmed teh pravih, silnih ljudi jih je bilo nekaj častilakomnih do poslednje skrajnosti, skoraj do bolezni. — Sploh sta bili častolakomnost in zunanjost povsod v ospredju. Večina je bila razuzdana in se je strašno pokvarila. Spletke in opravljanja so bila neprestana: to je bil pekel in tema teme. Toda proti notranjim ustavam in privzetim običajem ostroga se ni upal nihče upirati vsi so se jim pokorili. Bili so tuintam značaji, ki so se izrazovito razlikovali od drugih; pokorili so se težko, z naporom, a pokorili so se vendarle. V ostrog so prihajali ljudje, ki so se bili že preveč zaleteli ter se na svobodi preveč odtujili navadni meri, tako da so počenjali pod konec tudi že svoje zločine nekako ne sami od sebe, kakor da sami ne vedo zakaj, v nekaki blednji ali pijanosti, pogostoma tudi iz častihlepnosti, vzbujene do najvišje stopnje. Toda pri nas so jih takoj ohladili, ne glede na to, da so bili nekateri do svojega prihoda v ostrog strah in groza celih naselbin in mest. Gledaje okrog sebe je zapazil novinec kmalu, da je zašel v nepravi kraj, kjer nima več koga presenečati, in se je čisto gotovo pomiril in prilagodil občemu tonu. Ta obči ton je sestojal na zunaj iz nekega posebnega, svojskega dostojanstva, s katerim je bil proniknjen skoraj sleherni prebivalec ostroga — prav kakor da je poklic zavednega katoržnika v resnici svoje vrste uradna in častna služba. Niti znakov sramovanja in kesanja! Sicer pa je bila tudi nekakšna zunanja, rekel bi, oficialna ponižnost in navada mirnega modrovanja: "Mi smo izgubljeni ljudje," so govorili, "kdor prej ni znal živeti na svobodi, ta zdaj tu prešteva vrste in med šibami hodi." — "Očetu in materi nisi bil pokoren, zdaj pa ubogaj kožo na bobnu." — "Z zlato nitjo nisi šil, zdaj boš s kladvom kamenje drobil." — Vse to se je govorilo često, bodisi kot dobri nauki, bodisi kot navadni pregovori in prislovice, toda nikdar v resnobi. Bile so zgolj same besede. Težko, če si je tudi le eden izmed njih priznaval v sreu svoje zlodejstvo. Naj bi kdo izmed nekatoržnikov očital arestantu njegov zločin ter ga ograjal (čeprav sicer ni lastno ruskemu narodu karati hudodelca) — zmerjanja ne bo konca ne kraja. In kaki mojstri so bili v zmerjanju! Zmerjali so rafinirano, umetniško. Zmerjanje je bilo pri njih povišano do znanosti; prizadevali so si zmagati ne toliko z žaljivo besedo, kolikor z žaljivim zmislom, duhom in idejo — to pa čim najbolj fino in strupeno. Neprestani prepiri so še bolj razvijali to znanost med njimi. Vsi ti ljudje so delali takorekoč pod palico; vsled tega so bili v sreu brezdelni, in za to so padali v razuzdanost, tako da se je pokvaril na prisilnem delu tudi tisti, kdor prej ni bil pokvarjen. Vsi so se bili zbrali tu proti svoji volji, vsi so bili drug drugemu tujci.

"Vrag je raztrgal tri pare copat, preden je zbral nas vse na en kup" — so govorili sami o sebi; in zato so bile spletke, intrige, babja obrekovanja, zavist, prepir in zlobnost vselej v ospredju tega skrajnega življenja. Nobena babnica ni mogla biti takšna baba kakor nekateri izmed teh morilcev. Ponavljam, tudi med njimi so bili silni ljudje, navajeni lomiti in poveljevati vse svoje življenje, kaljeni in neustrašni značaji. Te so uvaževali nehote; oni pa, dasi so bili s svoje strani pogostoma in zelo ljubosumni na svojo slavo, so si vendar prizadevali, da bi drugim ne bili v nadlego; v prazno zmerjanje se niso spuščali, vedli so se z neobičajnim dostojanstvom, bili so razsodni in skoraj vedno pokorni načelstvu — ne iz načelne pokorščine, ne iz priznanja kake dolžnosti, nego kar tako, po nekaki pogodbi, priznavaje vzajemne ugodnosti. Sicer pa so z njimi tudi previdno ravnali. Spominjam se, kako so enega izmed takšnih arestantov, neustrašnega in odločnega človeka, ki je bil znan načelstvu po svojih zverinskih nagnjenih, zaradi nekega pregreška pozvali h kazni. Bilo je poletnega dne, ob uri odmora. Štabni častnik, najbližji in neposredni načelnik ostroga, se je sam pripeljal v stražnico, ki je stala tik ob naših vratih, da bi prisostvoval kazni. Ta major je bil arestantom nekakšno usolno bitje; pripravil jih je tako daleč, da so trepetali pred njim. Bil je strog do brezumnosti, "zaganjal se je v ljudi," kakor so govorili katoržniki. Najbolj so se bali njegovega prodirajočega, risjega pogleda, pred katerim ni mogel nihče ničesar utajiti. Videl je takorekoč, ne da bi gledal. Jedva je stopil v ostrog, že je vedel, kaj se godi na drugem koncu. Arestanti so ga imenovali osmerookega. Njegov način ravnanja pa je bil napačen. Že itak srdite ljudi je le dražil s svojim besnim, hudobnim postopanjem, in da ni bilo nad njim komandanta, plemenitega in razsodnega človeka, ki je marsikdaj brzdal njegove divje izbruhe, bi bil storil s svojo upravo veliko gorja. Nerazumljivo mi je, kako je mogel končati srečno; živ in zdrav je šel v pokoj, čeprav je bil, res da, tudi klican pred sodišče.

Jetnik je prebledel, ko so ga pozvali. Običajno je legel molče in pogumno pod šibe, pretrpel kazen nemo in vstal po njej, kakor da je poslušal levite, hladnokrvno in filozofsko zroč na nezgodo, ki se je pripetila. To pot pa je imel po svojem mnenju popolnoma prav. Prebledel je ter vtaknil v rokav oster angleško ičevljarski nož, ne da bi ga bil stražnik opazil. — Noži — kakor sploh vse ostro orodje — so bili strogo prepovedani v ostrogu. Nepričakovane preiskave so bile pogoste in nevarne, in sledile so jim krute kazni. Toda ker je težko najti reč, ki jo hoče tat posebno skriti, in ker so bili noži in drugo orodje v ostrogu vsak dan neizogibno potrebni, jih ni zmanjkalo kljub vsem preiskavam. In če so jih tudi pobirali — jetniki so si nemudoma nabavljali druge.

Vsa katorga je planila k palisadam ter gledala z zamirajočim sreem skozi špranje med Koli. Vsi so vedeli, da Petrov danes ne bo hotel leči pod palice, da je majorju napočila zadnja ura. Toda ravno v odločilnem trenotku je sedel naš major na koleselj ter se odpeljal, izvršitev eksekucije pa je poveril drugemu častniku. "Sam Bog ga je otel!" so govorili potem arestanti. Kar pa se tiče Petrova, je pretrpel kazen z največjim mirom. Njegova jeza je minila s tistim hipom, do se je major odpeljal. Obenem pa naj omenim, da je ni reči, ki bi mogla biti zanimivejša od teh čudnih izbruhov nestrpnosti in upornosti. Često trpi človek nekoliko let; ponižuje se ter prenaša najkrutejše kazni, naenkrat pa izbruhne zaradi kake malenkosti, ob brezpomembnem povodu, skoraj za prazen nič.

(Dalje prihodnjič.)

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Dober liniment.

Menda ni potreba naglašati posebej in tolmačiti kako priporočljivo je imeti na roki steklenico dobrega linimenta za zunanjo vporabo v slučaju hitre potrebe — in tukaj ni nobenega boljšega za te reči kakor

Severa's Gothard Oil

(Severovo Gothardsko olje), ki je, znano kot jak sovražnik proti vsem lokalnim trganjem in bolečinam. Priporočljivo je za revmatizem, lumbago, sejatiko, proti oteklinam, bolečinam v križu ali otrpljenju udov in mišičevja. Na prodaj v vseh lekarnah. Cene 30c in 2c davka ali 60c in 3c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

First National Bank
CHISHOLM, MINN.

Glavnica in preostanek
$100,000.00
Skupno premoženje
$1,500,000.00

Nasvet starišem: — Vaši otroci rasejo in bodo kmalu potrebovali izobrazbe. Prihranite si nekaj malega vsak mesec, naložite svoto v našo veliko in močno banko, in ko bodo Vaši otroci dovolj stari, boste imeli za njih izobrazbo dosti denarja. S tem boste izvršili svojo dolžnost napram njim, da Vam bodo otroci enkrat v zabavo ter ponos. Vaš domačin, ali rojak Jakob Osbolt Vam bo ves ta načrt razložil; zglasite se torej pri njem.

Banka je odprta vsak dan od 9. do 3. ure, ob sobotah pa tudi zvečer od 7. do 8.

MI POŠILJAMO DENAR NA VSE KRAJE JUGOSLAVIJE.

RAZVESELITE SVOJCE V STARI DOMOVINI!

Kdor hoče poslati zaboj (kišto) blaga sorodnikom v stari domovini, da jo bodo dobili še pred Božičem, naj to stori najkasneje do 15. novembra. Zaboj mora biti do tega dne v moji pisarni, ker tedaj bo šla vsa pošiljatev naprej. Prazne zaboje prodajam po lastni ceni. Vsa pojasnila o tej pošiljatvi dajem rade volje na osebna, ali pismena vprašanja.

DENAR POŠILJAM V STARI KRAJ.
(Danes velja K 1000 — samo $19.00.)

Izdajam čeke na Ljubljansko kreditno banko, katerega lahko pošljete s pismom vred svojcem v staro domovino.

JOHN ZVETINA

1726 SO. RACINE AVE. — — — — — CHICAGO, ILL.
Telefon: CANAL 4503. Vogal 18. ceste.

Marija Sluga
1810 W 22nd St.
Chicago, Ill.
Telephone Canal 4739
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ograkim Slovenkam

MATIJA SKENDER
JAVNI NOTAR
ZA AMERIKO IN STARI KRAJ
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejema Tožbe, dela Pooblastila, Kupne pogodbe, Potne Liste (PAŠOŠE); Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju.
Izvršuje VSA v Notarsko stroko spadajoča dela že polnih 10 let na istem mestu.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovatelja zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezni jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjščine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog zlotvorih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakršne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žareče rudeče vino. V zadevi zabasanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slabočе, kakor tudi v želodčnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite ga v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT prodere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER CO.
Manufacturing Chemists
1333-1343 So. Ashland Ave. CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

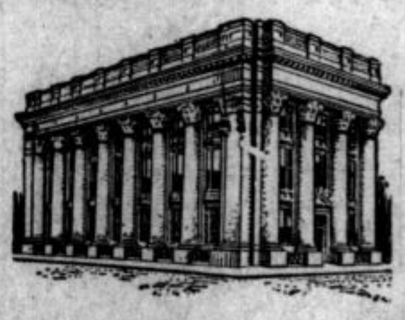

Nacijonalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varne čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad $8,500.000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad $550.000.00, kar se drži v posebnem zaščitnem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v
NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JO LIETU.

3% Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od $1.00 naprej. **3%**

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.
Joliet, Illinois.
"LJUDSKA BANKA".